

<p>ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ</p>	
<p>ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ</p>	

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

« Η ΑΤΤΑΛΕΙΑ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ »

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΝΙΤΣΚΟ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ: ΑΝΘΗ ΜΠΑΚΑΛΜΠΙΑΣΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	σελ. 4
Abstract	σελ. 6
Κεφάλαιο 1. Παρουσίαση της Τουρκίας	σελ. 7
Κεφάλαιο 2. Ιστορία της Τουρκίας	σελ. 9
2.1 Προϊστορία της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης	σελ. 9
2.2 Αρχαιότητα και Βυζαντινή περίοδος	σελ. 10
2.3 Οι Σελτζούκοι και η Οθωμανική αυτοκρατορία	σελ. 11
2.4 Οι μεγάλες πόλεις της Τουρκίας	σελ. 13
Κεφάλαιο 3. Η ανάπτυξη του τουρισμού στη Τουρκία	σελ. 17
3.1 Η συμβολή του τουρισμού στην οικονομία	σελ. 18
3.2 Η εξέλιξη του τουρισμού στην Τουρκία	σελ.18
3.3 Οικονομικά κίνητρα τουριστικής ανάπτυξης	σελ. 20
3.4 Χαρακτηριστικά της τουριστικής προσφοράς	σελ.27
Κεφάλαιο 4. Η Αττάλεια και η ιστορία της	σελ. 33
4.1 Χαρακτηριστικά της Αττάλειας	σελ. 33

4.2 Ιστορία της Αττάλειας	σελ. 34
Κεφάλαιο 5. Σημεία ενδιαφέροντος της Αττάλειας	σελ. 36
5.1 Ιστορικά σημεία της Αττάλειας	σελ. 37
5.1.1 Περιοχή Καλεσί	σελ. 37
5.1.2 Αρχαιολογικό Μουσείο της Αττάλειας	σελ.37
5.1.3 Περιοχή Τερμησσός	σελ. 37
5.1.4 Άσπενδος και Πέργη	σελ. 38
5.1.5 Φασηλίδα	σελ. 42
5.1.6 Σίδη	σελ. 47
Κεφάλαιο 6. Σύγκριση Ελλάδας- Τουρκίας	σελ. 51
Κεφάλαιο 7. Συμπεράσματα	σελ. 55
Βιβλιογραφία	σελ. 57

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο τουρισμός είναι ένα από τους κύριους παράγοντες της οικονομικής ανάπτυξης της Τουρκίας τα τελευταία χρόνια. Για όλα τα μεγάλα έργα που πραγματοποιούνται και αφορούν έργα υποδομής στις μεταφορές και τις τηλεπικοινωνίες λαμβάνουν υπόψη τον τουρισμό κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού τους, δημιουργώντας έτσι μια μοντέρνα υποδομή η οποία ικανοποιεί της αυξημένες απαιτήσεις της σύγχρονης τουριστικής ζήτησης.

Η Αττάλεια είναι μεγάλη παραθαλάσσια πόλη της Μεσογείου στην νότια ακτή της Τουρκίας. Είναι η όγδοη μεγαλύτερη πόλη της Τουρκίας σε πληθυσμό. Ιδρύθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους και περιβάλλεται από πολλούς αξιόλογους αρχαιολογικούς χώρους. Η παλιά πόλη, το Καλέ Ιτσί, βρίσκεται εντός των αρχαίων τειχών. Τα παλιά ελληνικά σπίτια της έχουν κριθεί ως ιδιαίτερου κάλλους και είναι πλέον πολιτιστική κληρονομιά υπό προστασία. Από τα σωζόμενα ρωμαϊκά τείχη αξιοσημείωτη είναι η πύλη του αυτοκράτορα Αδριανού, ο οποίος επισκέφτηκε την Αττάλεια το 130 μ.Χ. Άλλα σημαντικά αξιοθέατα είναι το σελτζουκικό τζαμί Γιβλί Μιναρέ και το αρχαιολογικό μουσείο, από τα μεγαλύτερα της Τουρκίας, όπου φιλοξενούνται ευρήματα των πολιτισμών που άνθισαν στην περιοχή. Οι παραλίες Κόνιαλι και Λάρα είναι πασίγνωστες για τα κρυστάλλινα νερά τους. Σε απόσταση ημερήσιας εκδρομής βρίσκονται οι καταρράκτες Κουρσουνλού και Ντουντέν, οι αρχαίες πόλεις Τερμησσός, Ασπενδος, Σίδη, Πέργη, Σέλγη και Κορακήσιον (η σημερινή Αλάνυα), ενώ οι αρχαίες πόλεις Φασηλίδα, Όλυμπος, και η γραφική νήσος Δολίχη είναι προσβάσιμες με πλοίο. Από το 1964 και κάθε Οκτώβριο πραγματοποιείται στην Αττάλεια το φεστιβάλ του Χρυσού Πορτοκαλιού που είναι το σημαντικότερο φεστιβάλ κινηματογράφου στην Τουρκία.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει την Αττάλεια, την ιστορία της και τα σημεία που θα μπορούσε να επισκεφθεί κανείς καθώς η Αττάλεια θεωρείται «η πρωτεύουσα του τουρκικού τουρισμού». Αρχικά, γίνεται αναφορά στη Τουρκία και τον τουρισμό της αλλά και την ανάπτυξη και τη σημασία του τουρισμού στη χώρα αυτή.

ABSTRACT

Tourism is one of the main factors of economic development of Turkey in recent years. Tourism is considered in all infrastructure projects undertaken. Thus, it has created a modern infrastructure that satisfies the growing demands of modern tourism demand.

Antalya is the eighth most populous city in Turkey and the capital of its eponymous province. Located on Anatolia's flourishing southwest coast bordered by the Taurus Mountains, Antalya is the largest Turkish city on the Mediterranean coast with over one million people in its metropolitan area. The city that is now Antalya was first settled around 200 BC by the Attalid dynasty of Pergamon, which was soon subdued by the Romans. Roman rule saw Antalya thrive, including the construction of several new monuments, such as Hadrian's Gate, and the proliferation of neighboring cities. The city has changed hands several times, including to the Byzantine Empire in 1207 and an expanding Ottoman Empire in 1391. Ottoman rule brought relative peace and stability for the next five-hundred years. The city was transferred to Italian suzerainty in the aftermath of World War I, but was recaptured by a newly independent Turkey in the War of Independence.

The object of this paper is to present Antalya, history and places you could visit. Antalya is considered "the capital of Turkish tourism". Initially, the thesis presents Turkey's tourism and the importance of tourism in this country.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Η Τουρκία βρίσκεται στη νοτιοδυτική Ασία με ένα μικρό τμήμα της επικράτειας της στη νοτιοανατολική Ευρώπη, συνορεύει με οκτώ χώρες, δυτικά με την Ελλάδα, βορειοδυτικά με τη Βουλγαρία, ανατολικά με τη Γεωργία, την Αρμενία, το Ιράν, το θύλακα Ναχitseβάν του Αζεμπαιτζάν και νοτιοανατολικά με το Ιράκ και τη Συρία. Νότια είναι η Μεσόγειος Θάλασσα, δυτικά το Αιγαίο Πέλαγος και βόρεια ο Εύξεινος Πόντος. Η Θάλασσα του Μαρμαρά, ο Βόσπορος και ο Ελλήσποντος οριοθετούν το σύνορο μεταξύ Θράκης και Μικράς Ασίας και χωρίζουν την Ευρώπη από την Ασία. Η χώρα ήταν το κέντρο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ως το 1922. Η χερσόνησος της Μικράς Ασίας που βρίσκεται στον Εύξεινο Πόντο και τη Μεσόγειο Θάλασσα συγκροτεί το βασικό τμήμα της χώρας. Η θέση της Τουρκίας την καθιστούν χώρα σημαντικής γεωστρατηγικής σημασίας.[15]

Η περιοχή που σήμερα ονομάζεται Τουρκία έχει κατοικηθεί από την Παλαιολιθική περίοδο, μεταξύ άλλων από διάφορους Αρχαιομικρασιατικούς πολιτισμούς και Θρακικούς λαούς. Μετά την κατάκτηση από τον Αλέξανδρο το Μέγα, η περιοχή εξελληνίστηκε, διαδικασία που συνεχίστηκε με τη Ρωμαϊκή κυριαρχία και τη μετάβαση στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Τον 11ο αιώνα άρχισαν να μεταναστεύουν στην περιοχή οι Σελτζούκοι Τούρκοι, αρχίζοντας τη διαδικασία του εκτουρκισμού, που επιταχύνθηκε από τη νίκη των Σελτζούκων επί των Βυζαντινών στη Μάχη του Μαντζικέρτ το 1071. Το Σελτζουκικό Σουλτανάτο του Ρουμ κυβέρνησε τη Μικρά Ασία μέχρι τη Μογγολική εισβολή το 1243, οπότε διασπάστηκε σε αρκετά μικρά μπειλίκια. Ξεκινώντας από τα τέλη του 13ου αιώνα το οθωμανικό μπειλίκι συνένωσε τη Μικρά Ασία και δημιούργησε μια αυτοκρατορία που περιελάμβανε το μεγαλύτερο μέρος της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, της Δυτικής Ασίας και της Βόρειας Αφρικής. Μετά την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, που ακολούθησε την ήττα της κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τμήματά της καταλήφθηκαν από τους νικητές Συμμάχους.

Ο Τούρκικος Πόλεμος για την Ανεξαρτησία, που ξεκίνησε από το Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ και τους συνεργάτες του, είχε ως αποτέλεσμα την ίδρυση της σύγχρονης Δημοκρατίας της Τουρκίας το 1923, με τον Ατατούρκ ως πρώτο πρόεδρό της. Η Τουρκία είναι κοινοβουλευτική, κοσμική, ενιαία, συνταγματική δημοκρατία με ποικιλόμορφη πολιτιστική κληρονομιά. Επίσημη γλώσσα της χώρας είναι η τουρκική, γλώσσα της τουρκικής γλωσσικής οικογένειας, που μιλιέται ως μητρική γλώσσα από το 85% περίπου του πληθυσμού. Οι Τούρκοι αποτελούν το 70 - 75% του πληθυσμού. Οι μειονότητες περιλαμβάνουν Κούρδους (18%) και άλλους (7 - 12%). Η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού είναι Μουσουλμανική. Η Τουρκία είναι μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, του ΝΑΤΟ, του ΟΟΣΑ, του ΟΑΣΕ και του G-20 των μεγαλύτερων οικονομιών. Η Τουρκία ξεκίνησε διαπραγματεύσεις για πλήρη ένταξη με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2005, όντας συνδεδεμένο μέλος με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα από το 1963 και έχοντας προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Ένωση το 1995. Η Τουρκία είναι επίσης μέλος του Συμβουλίου Συνεργασίας Τουρκόφωνων Κρατών (ιδρύθηκε το 2009), της Διεθνούς Οργάνωσης Τουρκικού Πολιτισμού (ιδρύθηκε το 1993), του Οργανισμού Ισλαμικής Διάσκεψης και του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας (ιδρύθηκε το 1995). Οι αυξανόμενες διπλωματικές και οικονομικές πρωτοβουλίες της Τουρκίας έχουν οδηγήσει στην αναγνώρισή της ως περιφερειακής δύναμης [1][14].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

2.1 Προϊστορία της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης

Η χερσόνησος της Ανατολίας ή διαφορετικά η Μικρά Ασία, το μεγαλύτερο τμήμα της οποίας καταλαμβάνει σήμερα η Τουρκία, αποτελεί μία από τις αρχαιότερες κατοικημένες περιοχές στον κόσμο. Πολλοί Αρχαίοι Μικρασιατικοί πληθυσμοί έχουν ζήσει στη Μικρά Ασία, αρχίζοντας με τη Νεολιθική περίοδο μέχρι την κατάκτησή της από τον Αλέξανδρο το Μέγα. Πολλοί από αυτούς μιλούσαν τις γλώσσες της Ανατολίας, κλάδο της μεγαλύτερης Ινδοευρωπαϊκής γλωσσικής οικογένειας. Στην πραγματικότητα, δεδομένης της αρχαιότητας των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών χετιτικής και λουβιανικής, μερικοί μελετητές προτείνουν τη Μικρά Ασία ως το υποθετικό κέντρο, από το οποίο εξαπλώθηκαν οι ινδοευρωπαϊκές γλώσσες. Το ευρωπαϊκό τμήμα της Τουρκίας, η Ανατολική Θράκη, έχει επίσης κατοικηθεί πριν από σαράντα χιλιάδες χρόνια και μπήκε στη Νεολιθική εποχή περί το 6.000 π.Χ., με τους κατοίκους της να αρχίζουν να ασχολούνται με τη γεωργία. Το Γκόμπεκλι Τεπέ είναι η θέση της αρχαιότερης γνωστής ανθρωπογενούς θρησκευτικής κατασκευής, ενός ναού χρονολογούμενου από το 10.000 π.Χ., ενώ το Τσαταλογιούκ είναι ένας πολύ μεγάλος Νεολιθικός και Χαλκολιθικός οικισμός στη νότια Μικρά Ασία, που υπήρχε από περίπου το 7.500 π.Χ. μέχρι το 5.700 π.Χ. Είναι η μεγαλύτερη και καλύτερα διατηρημένη Νεολιθική θέση, που έχει βρεθεί μέχρι σήμερα και τον Ιούλιο του 2012 ενεγράφη ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Ο εποικισμός της περιοχής στην Τροία ξεκίνησε από τη Νεολιθική Εποχή και συνεχίστηκε στην Εποχή του Σιδήρου.

Οι αρχαιότεροι καταγεγραμμένοι κάτοικοι της Μικράς Ασίας ήταν οι Χάττι και οι Χουρρίτες, μη ινδοευρωπαϊκοί λαοί που κατοικούσαν την κεντρική και την ανατολική Μικρά Ασία αντίστοιχα από το 2.000 π.Χ. περίπου. Οι Ινδοευρωπαίοι Χετταίοι ήρθαν στη Μικρά Ασία και σταδιακά αφομοίωσαν τους Χάττι και τους Χουρρίτες γύρω στα 2000 με 1700 π.Χ.

Η πρώτη μεγάλη αυτοκρατορία στην περιοχή ιδρύθηκε από τους Χετταίους, από το 18^ο ως και το 13^ο αιώνα π.Χ. Οι Ασσύριοι κατέλαβαν και αποίκησαν τμήματα της νοτιοανατολικής Τουρκίας από το 1950 π.Χ. μέχρι το 612 π.Χ..

Μετά την κατάρρευση της αυτοκρατορίας των Χετταίων περί το 1180 π.Χ. οι Φρύγες, ινδοευρωπαϊκός λαός, κυριάρχησαν στη Μικρά Ασία μέχρι την καταστροφή του βασιλείου τους από τους Κιμμέριους τον 7^ο αιώνα π.Χ. Τα ισχυρότερα διάδοχα κράτη της Φρυγίας ήταν οι Λυδία, η Καρία και η Λυκία [1].

2.2 Αρχαιότητα και Βυζαντινή Περίοδος

Αρχίζοντας γύρω στα 1200 π.Χ. οι ακτές της Μικράς Ασίας κατοικήθηκαν πυκνά από τους Έλληνες Αιολείς και τους Ίωνες. Από τους αποίκους αυτούς ιδρύθηκαν πολλές σημαντικές πόλεις, όπως η Μίλητος, η Έφεσος, η Σμύρνη και το Βυζάντιο (αργότερα Κωνσταντινούπολη), η τελευταία ιδρυμένη από Έλληνες αποίκους από τα Μέγαρα το 657 π.Χ. Το πρώτο κράτος που ονομάστηκε Αρμενία από τους γειτονικούς λαούς ήταν το Κράτος της Αρμενικής δυναστείας των Οροντιδών, που περιελάμβανε τμήματα της ανατολικής Τουρκίας και ιδρύθηκε τον 6^ο αιώνα π.Χ. Στη Βορειοδυτική Τουρκία, η σημαντικότερη φυλετική ομάδα στη Θράκη ήταν οι Οδρύσες, που το βασίλειό τους ιδρύθηκε από τον Τήρη Α..

Η Μικρά Ασία κατακτήθηκε από την Αυτοκρατορία των Αχαιμενιδών τον 6^ο και 5^ο αιώνα π.Χ. και αργότερα από τον Αλέξανδρο το Μέγα το 334 π.Χ., γεγονός που οδήγησε σε αυξανόμενη πολιτιστική ομογενοποίηση και εξελληνισμό της περιοχής. Μετά το θάνατο του Αλέξανδρου το 323 π.Χ. η Μικρά Ασία διαιρέθηκε αργότερα σε μικρά Ελληνιστικά βασίλεια (μεταξύ αυτών η Βιθυνία, η Καππαδοκία, η Πέργαμος και ο Πόντος, που όλα έγιναν τμήμα της Ρωμαϊκής Δημοκρατίας στα μέσα του 1ου αιώνα π.Χ. Η διαδικασία του εξελληνισμού που είχε αρχίσει με την κατάκτηση του Αλέξανδρου επιταχύνθηκε υπό τη Ρωμαϊκή κυριαρχία, έτσι ώστε τους πρώτους αιώνες μ.Χ. οι τοπικές γλώσσες και πολιτισμοί της Ανατολίας είχαν εκλείψει και αντικατασταθεί από τα Ελληνικά.

Το 324 μ.Χ. ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ο Α΄ επέλεξε την πόλη του Βυζαντίου στα στενά του Βοσπόρου ως τη νέα πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, μετονομάζοντάς την σε Νέα Ρώμη, με τα μετέπειτα ονόματα Κωνσταντινούπολη και σήμερα στα τουρκικά Ιστανμπούλ που θεωρείται ότι προέρχεται από την Ελληνική έκφραση εις την πόλιν. Μετά το θάνατο του Θεοδοσίου Α΄ το 395 και την οριστική διαίρεση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας ανάμεσα στους γιους του η Κωνσταντινούπολη έγινε πρωτεύουσα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, που θα κυβερνούσε το μεγαλύτερο μέρος των εδαφών της Τουρκίας μέχρι τον Ύστερο Μεσαίωνα [1].

2.3 Οι Σελτζούκοι και η Οθωμανική Αυτοκρατορία

Ο οίκος των Σελτζούκων Τούρκων ήταν ένας κλάδος των τουρκικών φυλών των Ογούζων Τούρκων του Κινίκ, που κατοικούσαν στις παρυφές του Μουσουλμανικού κόσμου, στο Χανάτο των Γιαγκμού της ομοσπονδίας των Ογούζων, βόρεια της Κασπίας και της Αράλης τον 9^ο αιώνα. Το 10^ο αιώνα οι Σελτζούκοι άρχισαν να μεταναστεύουν από την προγονική τους πατρίδα στην Περσία, που έγινε ο διοικητικός πυρήνας της Μεγάλης Αυτοκρατορίας των Σελτζούκων.

Το δεύτερο μισό του 11^{ου} αιώνα οι Σελτζούκοι άρχισαν να διεισδύουν στις ανατολικές περιοχές της Μικράς Ασίας. Το 1071 οι Σελτζούκοι Τούρκοι νίκησαν τους Βυζαντινούς στη Μάχη του Μαντζικέρτ, αρχίζοντας τον εκτουρκισμό της περιοχής. Στη Μικρά Ασία εισήχθησαν η τουρκική γλώσσα και το Ισλάμ και σταδιακά εξαπλώθηκαν στην περιοχή και μπήκε σε εξέλιξη η αργή μετάβαση από μία κυρίως Χριστιανική και Ελληνόφωνη Μικρά Ασία σε μία κυρίως Μουσουλμανική και Τουρκόφωνη.

Το 1243 οι στρατιές των Σελτζούκων νικήθηκαν από τους Μογγόλους και η ισχύς της αυτοκρατορίας τους ελαττώθηκε. Στον απόηχο της μογγολικής εισβολής ένα από τα τουρκικά πριγκηπάτα με κυβερνήτη τον Οσμάν τον Α΄ εξελίχθηκε στους επόμενους δύο αιώνες στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, που εκτεινόταν σε όλη τη Μικρά Ασία, στα Βαλκάνια, στο Λεβάντες και τη Βόρεια Αφρική. Το 1453 οι Οθωμανοί ολοκλήρωσαν την κατάκτηση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας καταλαμβάνοντας την πρωτεύουσά της Κωνσταντινούπολη.

Το 1514 ο Σουλτάνος Σελίμ Α΄ (1512-1520) επεξέτεινε με επιτυχία τα βόρεια και ανατολικά σύνορα της αυτοκρατορίας, νικώντας το Σάχη Ισμαήλ Α΄ της δυναστείας των Σαφαβιδών στη Μάχη του Τσαλντιράν. Το 1517 ο Σελίμ Α΄ επεξέτεινε την οθωμανική κυριαρχία στην Αλγερία και στην Αίγυπτο και δημιούργησε ναυτική παρουσία στην Ερυθρά Θάλασσα. Στη συνέχεια ξεκίνησε ανταγωνισμός μεταξύ της Οθωμανικής και της Πορτογαλικής Αυτοκρατορίας, για το ποια θα γίνει κυρίαρχη θαλάσσια δύναμη στον Ινδικό Ωκεανό, με πολλές ναυμαχίες στην Ερυθρά Θάλασσα, την Αραβική Θάλασσα και τον Περσικό Κόλπο. Η Πορτογαλική παρουσία στον Ινδικό Ωκεανό θεωρήθηκε ως απειλή για το οθωμανικό μονοπώλιο των παλιών εμπορικών δρόμων μεταξύ Άπω Ανατολής και Δυτικής Ευρώπης (που αργότερα ονομάστηκαν συλλογικά Δρόμος του μεταξιού. Αυτό το σημαντικό μονοπώλιο διακυβευόταν όλο και περισσότερο μετά την ανακάλυψη του Ακρωτηρίου της Καλής Ελπίδας από τον Πορτογάλο εξερευνητή Βαρθολομαίο Ντιάζ το 1488, που είχε σημαντικό αντίκτυπο στην οθωμανική οικονομία.[15]

Η ισχύς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κορυφώθηκε το 16ο και 17ο αιώνα, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπούς. Η αυτοκρατορία συχνά βρισκόταν σε αντιπαράθεση με την Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στη σταθερή προώθησή της προς την Κεντρική Ευρώπη μέσω των Βαλκάνιων και του νότιου τμήματος της Πολωνολιθουανικής Κοινοπολιτείας. Στη θάλασσα το οθωμανικό ναυτικό συγκρούστηκε με πολλές Ιερές Συμμαχίες (αποτελούμενες κυρίως από την Ισπανία των Αψβούργων, τη Δημοκρατία της Γένοβα, τη Δημοκρατία της Βενετίας, τους Ιωαννίτες Ιππότες, τα Παπικά Κράτη, το Μεγάλο Δουκάτο της Τοσκάνης και το Δουκάτο της Σαβοΐας) για τον έλεγχο της Μεσογείου. Στην Ανατολή οι Οθωμανοί ήταν κατά καιρούς σε πόλεμο με την Περσία των Σαφαβιδών λόγω συγκρούσεων που προέκυπταν από εδαφικές διενέξεις ή θρησκευτικές διαφορές από το 16^ο ως το 18^ο αιώνα.

Από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα και μετά η Οθωμανική Αυτοκρατορία άρχισε να παρακμάζει. Καθώς σταδιακά συρρικνωνόταν το μέγεθος, η στρατιωτική ισχύς και ο πλούτος της, πολλοί Βαλκάνιοι Μουσουλμάνοι μετανάστευαν στην καρδιά της Αυτοκρατορίας στη Μικρά Ασία, μαζί με τους Τσερκέζους που διέφυγαν εκεί μετά τη Ρωσική κατάκτηση του Καυκάσου. Η παρακμή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

οδήγησε σε άνοδο των εθνικιστικών αισθημάτων μεταξύ των διάφορων υποτελών λαών, που με τη σειρά της οδήγησε σε αυξημένες εθνικές εντάσεις, που κατά καιρούς ξεσπούσαν βίαια, όπως οι σφαγές του Χαμιντιάν (Αρμενίων 1894-1896).

Η Οθωμανική Αυτοκρατορία μπήκε στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στο πλευρό των Κεντρικών Δυνάμεων και τελικά ηττήθηκε. Κατά τον πόλεμο, σχεδόν 1,5 εκατ. Αρμένιοι εκτοπίστηκαν και εξοντώθηκαν κατά την Αρμενική Γενοκτονία. Η τουρκική κυβέρνηση αρνείται ότι υπήρξε Αρμενική Γενοκτονία και υποστηρίζει ότι οι Αρμένιοι απλώς μετεγκαταστάθηκαν από την ανατολική ζώνη του πολέμου. Μεγάλης κλίμακας σφαγές διαπράχθηκαν επίσης και κατά άλλων μεινοτικών ομάδων της αυτοκρατορίας, όπως οι Έλληνες και οι Ασσύριοι. Μετά τη Συνθήκη του Μούδρου στις 30 Οκτωβρίου 1918 οι νικήτριες Συμμαχικές Δυνάμεις απαίτησαν τη διάλυση του οθωμανικού κράτους με τη Συνθήκη των Σεβρών το 1920 [1][14].

2.4 Οι μεγάλες πόλεις της Τουρκίας

Πρωτεύουσα της Τουρκίας, αλλά δεύτερη σε πληθυσμό, είναι η Άγκυρα με 4.631.000 κατοίκους. Είναι κτισμένη στο κέντρο του οροπεδίου της Ανατολίας σε μικρή απόσταση από τη θέση της αρχαίας Χετταϊκής Ακρόπολης, όπου ήταν σταυροδρόμι περάσματος караβανιών.

Εικόνα 1. Η Άγκυρα.

Η μεγαλύτερη πόλη της Τουρκίας είναι η Κωνσταντινούπολη, με πληθυσμό 13.711.000 κατοίκους. Η σημερινή πόλη αποτελείται βασικά από τέσσερα τμήματα: Την παλαιά Πόλη, που έχει χτιστεί σε μια μικρή χερσόνησο μεταξύ Προποντίδας και Κερατίου Κόλπου, εκεί όπου βρισκόταν το αρχαίο Βυζάντιο, τη Νέα Πόλη (Γαλατάς και Πέραν), τις εξωτερικές συνοικίες μαζί με τα περίχωρα, και το τμήμα που βρίσκεται στο ασιατικό έδαφος. Στην παλιά πόλη, που έχει κτιστεί σε επτά λόφους, όπως και η αρχαία Ρώμη, βρίσκονται ο Ναός της Αγίας Σοφίας, πολλά βυζαντινά μνημεία, τεμένη, ανάκτορα των σουλτάνων, το πανεπιστήμιο και η ιστορική ελληνική συνοικία του Φαναρίου, όπου είναι και το ελληνικό Πατριαρχείο. Τη νέα και την παλιά πόλη συνδέουν δύο μεγάλες γέφυρες, η γέφυρα του Γαλατά και η γέφυρα του Ατατούρκ.[16]

Εικόνα 2. Η Σμύρνη

Η Σμύρνη είναι η τρίτη πόλη της Τουρκίας σε πληθυσμό με 3.402.000 κατοίκους. Είναι χτισμένη στο μυχό του ομώνυμου κόλπου, στο νότιο άκρο μιας γόνιμης προσχωματικής πεδιάδας. Πριν το 1922 στη Σμύρνη υπήρχε αρκετό ελληνικό στοιχείο, που κρατούσε όλη την εμπορική κίνηση της πόλης και του λιμανιού. Γνωστή είναι από την ιστορία, η καταστροφή και η πυρπόληση της Σμύρνης.

Εικόνα 3. Η Προύσα.

Η Προύσα (1.984.000 κατ.) στους πρόποδες του Ολύμπου, είναι παλιό κέντρο μεταξοβιομηχανίας. Υπήρξε η πρώτη πρωτεύουσα του Οσμανικού κράτους. Τα πολλά τεμένη, οι τάφοι των σουλτάνων και το μαυσωλείο του Σουλτάν Ομάν της δίνουν έντονο μουσουλμανικό χρώμα.

Εικόνα 4. Τα Άδανα

Τα Άδανα (1.686.000 κατ.), με βιομηχανία αγροτικών προϊόντων της πλούσιας πεδιάδας. Η Σαμψούντα (511.000 κατ.), λιμάνι εξαγωγής καπνών, η Κερασούντα, λιμάνι εξαγωγής ξηρών καρπών. Η Σινώπη, αρχαία ελληνική αποικία, πατρίδα του φιλόσοφου Διογένη. Η Αλεξανδρέττα, παλιό λιμάνι διαμετακομιστικού εμπορίου. Χρησιμοποιείται σήμερα από τους Τούρκους ως ναύσταθμος της Ανατολικής Μεσογείου. Το Εσκισεχίρ (660.000 κατ.), συγκοινωνιακός κόμβος, βρίσκεται σε εύφορη γεωργική περιοχή, με σχετική βιομηχανία. Το Αφιονκαραχισάρ, που ήταν το τελευταίο θέατρο μεγάλων μαχών του ελληνικού στρατού στη Μικρασιατική εκστρατεία. Το Ικόνιο (1.108.000 κατ.), από τις λαμπρότερες τουρκικές πόλεις. Η Καισάρεια (1.009.000 κατ.), η Αμάσεια, πατρίδα του Στράβωνα. Το Ερζερούμ (384.000 κατ.), η μεγαλύτερη πόλη της τουρκικής Αρμενίας [1].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

Ο τουρισμός είναι ένας από τους κύριους παράγοντες της οικονομικής ανάπτυξης της Τουρκίας. Η μοντέρνα εικόνα που έχει δημιουργηθεί από τα μεγάλα έργα υποδομής στις μεταφορές και στις τηλεπικοινωνίες αλλά και τα ειδικά έργα τουριστικής υποδομής ικανοποιεί τις αυξημένες απαιτήσεις της σύγχρονης τουριστικής ζήτησης.

Το 1985 2,6 εκ τουρίστες επισκέφθηκαν την Τουρκία και οι συναλλαγματικές εισπράξεις έφτασαν το 1,5 δις δολάρια, 10 χρόνια αργότερα επισκέφθηκαν την Τουρκία 8 εκ τουρίστες ξοδεύοντας περίπου 5 δις δολάρια. Όπως γίνεται αντιληπτό η ανάπτυξη του τουρισμού στη γείτονα χώρα είναι ταχεία. Σύμφωνα με το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού της Τουρκίας από το 1980 ως το 2011 ο τουρισμός έφτασε τα 31,4 εκατ. αυξάνοντας τα έσοδα της 57 φορές αγγίζοντας τα 23 δις δολάρια. Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2011 ο ρυθμός ανάπτυξης του τουρισμού για την Ευρώπη ανέρχεται στο 5.8% ενώ για την Τουρκία στο 9.8%. Σύμφωνα με το Υπουργείο αναμένεται το 2023 οι επισκέπτες στη χώρα θα φτάσουν τα 50 εκατ. και τα 50 δις δολάρια μεταφέροντας τη Τουρκία στην πέμπτη θέση των χωρών από άποψη επισκεψιμότητας [2][17].

3.1 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ο τουρισμός στην Τουρκία είναι από τους σχετικά νέους τομείς της οικονομίας και για το λόγο αυτό η συμμετοχή του στο ΑΕΠ είναι σχετικά μικρή, αυξανόμενη από 2,8% το 1985 σε 3.0% το 1995. Παράλληλα, ο τουρισμός αποτελεί μια ζωτικής σημασίας συναλλαγματική πηγή, καλύπτοντας περίπου το ένα τέταρτο των εσόδων από εξαγωγές [3].

Η επιτυχία του τουρκικού τουρισμού μπορεί να εξηγηθεί επίσης με ένα συνδυασμό παραγόντων: πρώτον, ένα γενικότερα χαμηλότερο επίπεδο τιμών από αυτό των χωρών προέλευσης τουριστών και δεύτερον, οι ευνοϊκές ισοτιμίες της τουρκικής λίρας οι οποίες αντιστάθμιζαν τον πάντα υψηλό πληθωρισμό [3].

Η Τούρκικη οικονομία καταλαμβάνει την 16^η θέση παγκοσμίως και την 6^η θέση στην Ευρώπη έχοντας κατά κεφαλήν ΑΕΠ 10.444 δολάρια με ανάπτυξη 3,4% το 2013 και 4% για 2014. Η Τουρκία έχει πληθωρισμό 7,4% και ανεργία 9,3 %, με 5% αύξηση των εξαγωγών της, με 0,8% αύξηση των εισαγωγών της και 16,8% αύξηση του εμπορικού ελλείμματος. Η Τουρκία έχει διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμό 7,75% και έχει αυξήσει τις επενδύσεις της στο εξωτερικό [4].

3.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Πριν αναφερθούμε στην πορεία της τουριστικής βιομηχανίας της Τουρκίας πρέπει να αναφερθούμε σε συγκεκριμένα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της τα οποία καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις μορφές και τον τύπο της τουριστικής δραστηριότητας. Το χαρακτηριστικό της Τουρκίας σε αντιπαραβολή με την Ελλάδα είναι περιορισμένος αριθμός των νησιών. Παρόλα αυτά έχει αρκετές παράκτιες περιοχές με ακτογραμμή να ξεπερνά τα 8.000 χιλιόμετρα. Περιλαμβάνονται οι ακτές της Μαύρης Θάλασσας, της Ανατολικής Θράκης και του Μαρμαρά, του Αιγαίου και αυτές που βρίσκονται στο τμήμα της χώρας που βρέχεται από τη Μεσόγειο [5].

Εικόνα 5 . Διοικητική διαίρεση της Τουρκίας (Πηγή: Κοτσανίδης, 2009).

Είναι όμως φανερό πως πρέπει να υπολογιστούν και οι κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις οι οποίες διαδραματίστηκαν μετά τη δεκαετία του 1950, στην ανάπτυξη του τούρκικου τουρισμού. Οι κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις συνέβαλλαν σημαντικά στη πρόοδο του πολιτικού και οικονομικού τοπίου μέχρι και τη σημερινή Τουρκία. Έως το 1980 ο στρατός παρενέβη στα κοινά τρεις φορές λόγω της άσχημης οικονομικής κατάστασης, της ανεργίας και του τεράστιου εξωτερικού χρέους που επικρατούσε. Πρέπει να σημειωθεί πως η ανάπτυξη στην τουριστική βιομηχανία ήταν αποτέλεσμα οικονομικοπολιτικών προσεγγίσεων τόσο του στρατιωτικού κατεστημένου αλλά και των τούρκικων κυβερνήσεων μετά το 1980.[17]

Τα πολιτικά, ωστόσο, κίνητρα που ώθησαν τόσο τις στρατιωτικές όσο και τις εκλεγμένες ηγεσίες που τις διαδέχτηκαν στην ανάπτυξη του τουριστικού κλάδου, δεν υπήρξαν διαμετρικά αντίθετα μεταξύ τους. Από τη μια μεριά, τα στρατιωτικά καθεστώτα χρησιμοποίησαν τον τομέα του τουρισμού ως μέσο νομιμοποίησης του δικτατορικού τους τρόπου διακυβέρνησης προκειμένου να κερδίσουν την αποδοχή των Δυτικών κυβερνήσεων. Όπως υποστηρίζεται από έγκυρους αναλυτές της τουρκικής οικονομίας, το δικτατορικό καθεστώς του 1980 παρά την καταπάτηση βασικών αρχών δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατόρθωσε να επιφέρει ένα γενικότερο αίσθημα ασφάλειας και σιγουριάς στις ξένες οικονομικές επιχειρήσεις και οργανισμούς που ήθελαν να δραστηριοποιηθούν στην τουρκική τουριστική αγορά παρέχοντάς τους μια σειρά από ευνοϊκά οικονομικά κίνητρα. Παράλληλα, η εξάλειψη των εργασιακών απαιτήσεων, η απαγόρευση των απεργιακών κινητοποιήσεων, και συνακόλουθα η συγκράτηση σε χαμηλά επίπεδα των αμοιβών κατέστησαν την Τουρκία έναν σχετικά φτηνό τόπο διακοπών σε σύγκριση με άλλες χώρες της Μεσογείου. Από την άλλη μεριά, οι εκλεγμένες από το λαό κυβερνήσεις που προέκυψαν μετά το πραξικόπημα του 1980, στράφηκαν στην ενίσχυση του τουριστικού τομέα με απώτερο σκοπό την εκβιομηχάνιση της χώρας σε μια προσπάθεια άντλησης συναλλάγματος και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Η ανάπτυξη του τουρισμού, ωστόσο, χρησιμοποιήθηκε κατά κύριο λόγο ως μοχλός δημιουργίας κοινωνικών αλλαγών προκειμένου να ευοδωθεί μια ‘πολυπόθητη πολιτική στρατηγική εξευρωπαϊσμού’ που αφενός θα αναβάθμιζε την εικόνα της Τουρκίας στο εξωτερικό και αφετέρου θα μπορούσε να της είναι αρωγός στο απώτερο μέλλον στις προσπάθειές της για πλήρη ένταξη στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης [5][15].

3.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας στη Τουρκία αποτελεί αποτέλεσμα του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού ανάπτυξης που ξεκίνησε από το 1930. Ο σχεδιασμός ξεκίνησε από το 1960 και το πραξικόπημα που είχε πραγματοποιηθεί τη χρονιά εκείνη. Ο χάρτης προέβλεπε την ίδρυση ενός Κρατικού Οργανισμού Σχεδιασμού ο οποίος προχωρά στην εκπόνηση των Πενταετών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

Αυτά τα προγράμματα είναι έγγραφα αναπτυξιακών πολιτικών με στρατηγικές δράσεις, εργαλεία και επενδυτικά προγράμματα σε μακροεπίπεδο. Τα σχέδια αυτά έχουν νομική υπόσταση και έχουν τον χαρακτήρα της επιβεβλημένης πράξης για την πλευρά των κρατικών οργανισμών και γενικότερα του δημόσιου τομέα, ενώ όσον αφορά τον ιδιωτικό τομέα η παρέμβασή τους περιορίζεται σε έναν καθαρά συμβουλευτικό χαρακτήρα. Στα κείμενα αυτά, ο τουρισμός εκλαμβάνεται ως ένας υποκλάδος που συγκαταλέγεται στον ευρύτερο τομέα των Υπηρεσιών. Οι στόχοι αυτών των Πενταετών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, οι οποίοι είναι σχετικοί με την τουριστική βιομηχανία είναι διαφορετικοί ως προς τον καθορισμό των προτεραιοτήτων ανάλογα με τη χρονολογική περίοδο στην οποία απευθύνονται. Όπως, για την δεκαετία του 1960 οι στόχοι ήταν να υπάρξει οικονομική συνεισφορά του τουριστικού τομέα στο ισοζύγιο πληρωμών και στην άντληση συναλλάγματος στην προσπάθεια εκβιομηχάνισης της χώρας. Ενώ η δεκαετία του 1970, χαρακτηρίζεται από τον καθορισμό των περιοχών προτεραιότητας για την τουριστική δραστηριότητα. Προτεραιότητα καθορίστηκε η ακτογραμμή από την επαρχία του Μπαλικεσίρ μέχρι τα σύνορα της Αττάλειας με την Μερσίνη, περιλαμβάνοντας και τη Σμύρνη, το Κουσάντασι, την Αλικαρνασσό και τη Μαρμαρίδα. Όλα αυτά τα σημεία χαρακτηρίστηκαν περιοχή προτεραιότητας για τη συγκέντρωση δημόσιων και ιδιωτικών τουριστικών επενδύσεων. Τα 'Πενταετή Αναπτυξιακά Προγράμματα' της συγκεκριμένης δεκαετίας στρέφουν την προσοχή τους στην ανάπτυξη του 'μαζικού τουρισμού', αγνοώντας τις εναλλακτικές μορφές της τουριστικής δραστηριότητας (πολιτιστικός, φυσιολατρικός, αθλητικός τουρισμός) οι οποίες θα μπορούσαν να αναπτυχθούν για την Τουρκία ήδη από εκείνη την περίοδο. Οι αρχές της επόμενης δεκαετίας χαρακτηρίζονται από μια σειρά από οικονομικές μεταρρυθμίσεις που έρχονται να επηρεάσουν τη γενικότερη στρατηγική της τουριστικής ανάπτυξης της χώρας, με αιχμή του δόρατος την κατάργηση των πολιτικών του προστατευτισμού και την μεταστροφή της οικονομικής πολιτικής προς την κατεύθυνση των ιδιωτικοποιήσεων και της απελευθέρωσης της αγοράς. Η απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών για την πραγματοποίηση τουριστικών επενδύσεων αποτελεί μια από τις κυριότερες επιδιώξεις του πέμπτου 'Πενταετούς Αναπτυξιακού Προγράμματος', ενώ ο 'Νόμος Στήριξης Του Τουρισμού' (ν.2634) που θεσπίστηκε το 1982 αποτελεί το σημαντικότερο νομοθέτημα αναφορικά με τα επενδυτικά κίνητρα για την ανάπτυξη του τουριστικού

κλάδου. Όσον αφορά, τέλος, την δεκαετία του 1990 αλλά και τους στόχους του αντίστοιχου 'Πενταετούς Αναπτυξιακού Προγράμματος' που καλύπτει την περίοδο 1990-1994, η φιλοσοφία που διέπει την πορεία της εγχώριας τουριστικής βιομηχανίας περιστρέφεται γύρω από την έννοια της αειφορίας. Η εκρηκτική ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας που καταγράφηκε από το 1982 μέχρι και την μέση της συγκεκριμένης δεκαετίας –σε συνδυασμό με τις αρνητικές περιβαλλοντικές κατά κύριο λόγο συνέπειες του λεγόμενου 'μαζικού τουρισμού' - μετατόπισαν το κέντρο βάρους των πολιτικών του τουρισμού προς τη διαφοροποίηση της υπάρχουσας προσφοράς, την προστασία των φυσικών πόρων και τη στήριξη των μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων. Αντίστοιχες είναι και οι προτεραιότητες που χαρακτηρίζουν και το έβδομο αναπτυξιακό πρόγραμμα της περιόδου 1996- 2000 [5][17].

Πίνακας 1. ‘Πενταετή Αναπτυξιακά Προγράμματα’ και στόχοι της τουριστικής ανάπτυξης της Τουρκίας

ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ
1963-1967	ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΡΙΔΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΥΨΗΛΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑΣ (ΜΑΡΜΑΡΑΣ, ΑΚΤΕΣ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΑΤΤΑΛΕΙΑ) ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ-ΖΗΤΗΣΗΣ ΣΥΝΕΡΓΙΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΜΕ ΞΕΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ ΘΕΣΠΙΣΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
1968-1972	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ‘ΜΑΖΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ’ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
1973-1977	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΠΑΡΟΧΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ‘ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ’
1979-1983	ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ) ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ‘ΜΑΖΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ’
1985-1989	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ) ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ
1990-1994	ΙΣΧΥΡΟΠΟΙΗΣΗ ΔΕΣΜΩΝ ΜΕ ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

	ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΩΝ ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΑΙ ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΧΟΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
1996-2000	ΑΜΒΛΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΑΝΑΞΙΟΠΟΙΗΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

(Πηγή: Κοτσανίδης, 2009)

Ο ‘Νόμος Στήριξης του Τουρισμού Ν.2634/1982’ του 1982 μπορούμε να πούμε πως είναι το πιο σημαντικό νομοθέτημα αναφορικά με τα επενδυτικά κίνητρα που δόθηκαν στη χώρα στα πλαίσια της ανάπτυξης του τουρισμού. Η διαφορά αυτού του νόμου από παρόμοια νομοθετήματα είναι η εκτεταμένη παραχώρηση εκτάσεων γης τους κράτους σε επενδυτές για τον τουρισμό και την δημιουργία τουριστικών χωριών και θέρετρων. Αυτή η τακτική ήταν αποτέλεσμα μιας πολιτικής αποθεματοποίησης γης. Ο συγκεκριμένος νόμος ήταν η βάση για την μεγάλη αυτή ανάπτυξη της διεθνούς τουριστικής κίνησης προς την Τουρκία τα τελευταία είκοσι χρόνια. Το νομοθετικό αυτό πλαίσιο αφορά τα επενδυτικά κίνητρα μέσα από διάφορες μορφές. Αρχικά, τα οικονομικά κίνητρα δίνονται με τη μορφή δανείων. Τα δάνεια αυτά αφορούν την δημιουργία των τουριστικών υποδομών, από την κατασκευή ως την επίπλωση αυτών από τις κατασκευαστικές εταιρείες. Οι πιστώσεις που δίνονται μπορεί να άγγιζαν και το 60% του κόστους της επένδυσης. Ακόμη, σύμφωνα με τον συγκεκριμένο Νόμο η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας παρέχει και επιπρόσθετες επιδοτήσεις με εκπτώσεις έως 20% επί της πάγιας επένδυσης ώστε να προωθηθεί η τουριστική δραστηριότητα.[17]

Συγκεκριμένα, υπολογίζεται η έκπτωση αυτή σύμφωνα με τη δυναμικότητα σε δωμάτια του ξενοδοχειακού καταλύματος αλλά και το ποσοστό μετοχικού κεφαλαίου στη συνολική επένδυση. Το μεγαλύτερο ποσοστό της χρηματικής έκπτωσης για να κατασκευαστούν ξενοδοχεία πολυτελείας, δηλαδή 5 αστέρων, μπορούσε να ανέλθει στο 20%.

Επιπρόσθετα, ο Νόμος ανέφερε και τους δασμούς εισαγωγών από τους οποίους απαλλάσσονται οι υποψήφιοι επενδυτές του τουρισμού, δηλαδή τα κόστη των εισαγωγών για τον απαραίτητο εξοπλισμό και την απαραίτητη ύλη. Αυτό το καθεστώς των φοροαπαλλαγών επεκτάθηκε και στον τομέα του συναλλάγματος. Από τη στιγμή που μια επενδυτική προσπάθεια μπορούσε να χαρακτηριστεί ως 'λειτουργική', η κυβέρνηση επέτρεπε την μη φορολόγηση του 20% των συναλλαγματικών κερδών των κατασκευαστριών εταιρειών. Καθοριστικό ρόλο στην προσέλκυση ξένων επενδυτικών πρωτοβουλιών στο χώρο του τουρκικού τουρισμού, διαδραμάτισε και η απουσία οποιουδήποτε περιορισμού που σχετίζονταν με τον επαναπατρισμό των μερισμάτων από την πλευρά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Δηλαδή, στην περίπτωση πώλησης μιας οποιασδήποτε τουριστικής επένδυσης που είχε πραγματοποιηθεί από ξένους επιχειρηματικούς οργανισμούς στην Τουρκία, το σύνολο της αξίας των εσόδων της αγοραπωλησίας αυτής μπορούσε να επαναπατριστεί εξ ολοκλήρου στις χώρες προέλευσης των επιχειρήσεων αυτών. Ομοίως, στις εταιρείες αυτές δίνονταν η δυνατότητα απασχόλησης εξειδικευμένου ξένου (μη Τούρκοι) εργατικού δυναμικού με το ταυτόχρονο δικαίωμα μεταφοράς των σχετικών αμοιβών στο εξωτερικό.

Το κίνητρο, όμως, που πραγματικά έκανε το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο να ξεχωρίσει, ήταν η παροχή διευκολύνσεων από την πλευρά του κράτους προς τους ενδιαφερόμενους επιχειρηματικούς φορείς του τουρισμού για την ενοικίαση, παραχώρηση και αγορά δημόσιων εκτάσεων γης στα όρια της επικράτειας της Τουρκίας με σκοπό την κατασκευή παραθεριστικών θέρετρων και τόπων διακοπών. Αν συνυπολογιστεί και η πριμοδότηση των επενδυτικών προσπαθειών με μια σειρά από προνομιακά δασμολογικά ποσοστά για την παροχή υδάτων, ηλεκτρικής ενέργειας και φωταερίου, εύκολα μπορεί να διαφανεί η ελκυστικότητα της τουρκικής τουριστικής βιομηχανίας ως πεδίου επενδύσεων από τους διεθνείς επιχειρηματικούς οργανισμούς.

Η χρονική περίοδος που ακολούθησε την καθιέρωση και εφαρμογή του νόμου, χαρακτηρίστηκε ως ‘περίοδος υπερδραστηριότητας’ για τον τουρκικό τουριστικό κλάδο.

Η ραγδαία ανάπτυξη της διεθνούς εισερχόμενης τουριστικής κίνησης προς τους προορισμούς της γειτονικής χώρας, δεν οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στην ‘εσωτερική δυναμική’ της ίδιας της Τουρκίας αλλά και στα παρεχόμενα ,κατά καιρούς, κίνητρα του ελκυστικού επενδυτικού πλαισίου για τις ξένες εταιρείες σε συνδυασμό με τη δημιουργία κάποιων βασικών τουριστικών υποδομών (οδικό δίκτυο, αεροδρόμια και λιμάνια). Ωστόσο, μη ξεχνάμε και τη παράλληλη πιστωτική βοήθεια διεθνών οργανισμών όπως, για παράδειγμα, της Παγκόσμιας Τράπεζας. Επιπλέον, στα αρχικά, στάδια της εξέλιξης τόσο η Τράπεζα Τουρισμού όσο και η Τουρκική Τράπεζα Ανάπτυξης έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην κατασκευή μέρους του ξενοδοχειακού δυναμικού της χώρας μέσα από την προώθηση της πολιτικής τους για την παροχή δανείων σε ιδιώτες κατασκευαστές. Παρόλα αυτά η παύση της λειτουργίας της Τράπεζας Τουρισμού τον Μάιο του 1989 με την παράλληλη εκχώρηση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της στην Αναπτυξιακή Τράπεζα της Τουρκίας- σήμανε τον δραστικό περιορισμό των πιστωτικών παροχών (και τη σκλήρυνση των αντίστοιχων απαιτούμενων πιστοληπτικών κριτηρίων) για την κατασκευή ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων και διάφορων μορφών καταλυμάτων. Η απρογραμμάτιστη και χωρίς περιβαλλοντικούς, οικιστικούς ή και ακόμη κοινωνικούς περιορισμούς ανέγερση ξενοδοχειακών συγκροτημάτων και οργανωμένων τόπων παραθερισμού από τους διεθνείς επιχειρηματικούς- τουριστικούς φορείς στο μεγαλύτερο μέρος των μεσογειακών ακτών της χώρας συνέβαλλε στην καθιέρωση του μαζικού παραθεριστικού και μονοδιάστατου μοντέλου διακοπών που βασίζεται στο ‘θάλασσα και ήλιος’. Την τούρκικη οικονομία την χαρακτηρίζει έντονος χωρικός συγκεντρωτισμός, και αυτό δεν αφορά μόνο την ξενοδοχειακή υποδομή, η οποία τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί αλλά και την τουριστική κίνηση που έχει σημειωθεί σε κάποιες τούρκικες περιφέρειες [5].

3.4 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Για την εξέλιξη της τουριστικής βιομηχανίας στη Τουρκία ήταν σημαντικό να καθοριστούν οι περιοχές ζώνες της τουριστικής ανάπτυξης και να πραγματοποιηθούν μεγάλης κλίμακας ξένων επενδύσεων ώστε να κατασκευαστεί η απαραίτητη υποδομή δηλαδή ξενοδοχειακά συγκροτήματα, τουριστικά χωριά, καταλύματα.

Πρέπει να σημειωθεί πως τα τουριστικά συγκροτήματα κατασκευάστηκαν αλόγιστα στις περιοχές που καθορίστηκαν ως περιοχές τουριστικής ανάπτυξης που είχαν σαν αποτέλεσμα τον αντίστοιχο συγκεντρωτισμό και την τουριστική ζήτηση στις περιοχές αυτές [5].

Εικόνα 6. Απεικόνιση των ευρύτερων γεωγραφικών διαμερισμάτων στα οποία διαιρείται η επικράτεια της χώρας (Πηγή:Κοτσανίδης, 2009).

Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι περιοχές που ωφελήθηκαν από την ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας. Οι περιοχές αυτές φυσικά αφορά αυτές που βρίσκονται στα παράλια της χώρας κυρίως κατά μήκος των ακτών του Αιγαίου και της Μεσογείου συμπεριλαμβανομένων και της Κωνσταντινούπολης στην περιοχή Μαρμαρά. Ενώ οι περιοχές της ενδοχώρας και οι επαρχίες της Ανατολικής και Νοτιανατολικής Ανατολίας σημειώνουν υστέρηση σε ξενοδοχειακά καταλύματα αλλά και σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο του τουρισμού.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την μαζική μετανάστευση για αναζήτηση εργασίας, από αυτές τις περιοχές προς τα τουριστικά κέντρα του Αιγαίου και της Μεσογειακής Τουρκίας κυρίως το καλοκαίρι. Αντίστοιχα ισχύουν και για την Ανατολική και Νοτιοανατολική Ανατολία όσον αφορά τις αφίξεις και τις διανυκτερεύσεις [5].

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Περιφερειακή Κατανομή του Ξενοδοχειακού Δυναμικού της Τουρκίας, 1984 και 1998 (Αριθμός Κλινών)

		1984		1998		
ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΚΛΙΝΕΣ	%	ΚΛΙΝΕΣ	%	ΔΙΑΦΟΡΑ	ΑΥΞΗΣΗ (%)
ΜΑΡΜΑΡΑΣ	26.935	39.46 %	63.961	20.36 %	37.026	137.46 %
ΑΙΓΑΙΟ	16.242	23.79 %	96.196	30.61 %	79.954	492.27 %
ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ	9.768	14.31 %	112.887	35.93 %	103.119	1055.68 %
ΚΕΝΤΡ. ΑΝΑΤΟΛΙΑ	8.328	12.20 %	23.193	7.38 %	14.865	178.49 %
ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ	2.849	4.17 %	8.983	2.86 %	6.134	215.30 %
ΑΝ. ΑΝΑΤΟΛΙΑ	2.693	3.94 %	4.797	1.53 %	2.104	78.13 %
Ν.Α ΑΝΑΤΟΛΙΑ	1.451	2.13 %	4.198	1.34 %	2.747	189.32 %
ΣΥΝΟΛΟ	68.266	100.00 %	314.215	100.00 %	245.949	360.28 %

(Πηγή: Κοτσανίδης, 2009).

Σύμφωνα με τους πίνακες το ξενοδοχειακό δυναμικό της χώρας σε αριθμούς κλινών και ξενοδοχειακών καταλυμάτων υπερέχει στους τόπους που βρίσκονται στα ακτές της Μεσογείου, του Αιγαίου και του Μαρμαρά. Παρόλα αυτά η περιοχή της Μεσογείου είναι αυτή που καταλαμβάνει τις περισσότερες διαθέσιμες κλίνες. Μέσα από την εφαρμογή και τα κίνητρα του ν.2634 η Τουρκία απέκτησε τουριστική σπουδαιότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Εξέλιξη αριθμού καταλυμάτων, κλινών και δωματίων της Τουρκίας, 2000-2006.

ΕΤΗ	Αρ. Καταλυμάτων	Ποσοστιαία Μεταβολή (%)	Δωμάτια	Ποσοστιαία Μεταβολή (%)	Κλίνες	Ποσοστιαία Μεταβολή (%)
2000	1.824	- 4.35 %	156.367	1.70 %	325.168	1.83 %
2001	1.998	9.54 %	177.371	13.43 %	368.814	13.42 %
2002	2.124	6.31 %	190.327	7.30 %	396.148	7.41 %
2003	2.240	5.46 %	202.339	6.31 %	420.697	6.20 %
2004	2.357	5.22 %	217.664	7.57 %	454.290	7.99 %
2005	2.412	2.33 %	231.123	6.18 %	483.330	6.39 %
2006	2.475	2.61 %	241.702	4.58 %	508.632	5.23 %

(Πηγή: Κοτσανίδης, 2009)

Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε για την ξενοδοχειακή υποδομή της Τουρκίας υπάρχει συνεχόμενη αύξηση των καταλυμάτων και των αριθμών δωματίων και κλινών. Το 2006 λοιπόν ο αριθμός των καταλυμάτων της γειτονικής χώρας είναι αυξημένος κατά 35,69 % σε σχέση με το 2000. Σε επίπεδο αριθμού δωματίων το συνολικό ποσοστό της αύξησης –πάντοτε ως προς το 2000- ξεπερνά το 50 % (54,57 %), ενώ οι κλίνες αντανακλούν αύξηση της τάξης του 56,42 %.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. Αφίξεις αλλοδαπών σε εγκεκριμένα καταλύματα στις τουρκικές περιφέρειες, 1996.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΑΡ. ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΑ (%)
ΜΑΡΜΑΡΑΣ	2.636.829	34.7
ΑΙΓΑΙΟ	2.001.130	26.3
ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ	2.021.614	26.6
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΝΑΤΟΛΙΑ	781.651	10.3
ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ	102.681	1.4
ΑΝ. ΑΝΑΤΟΛΙΑ	37.581	0.5
Ν.Α. ΑΝΑΤΟΛΙΑ	18.545	0.2
ΣΥΝΟΛΟ	7.600.031	100.0

(Πηγή: Κοτσανίδης, 2009)

Οι αφίξεις των αλλοδαπών στα καταλύματα της Τουρκίας έχουν σημειωθεί σε σημαντικό βαθμό στους παραθεριστικούς προορισμούς

Βλέποντας τον πίνακα με τα ποσοστά γίνεται φανερό πως το 87,6% της διεθνούς τουριστικής κίνησης επέλεξε τις περιοχές Μαρμαρά, Μεσογείου και ακτές του Αιγαίου. Στις περιοχές αυτές υπάρχει η μεγαλύτερη δυναμικότητα σε υποδομή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. Αριθμός εσωτερικών τουριστών που διανυκτέρευσαν στις τουρκικές περιφέρειες, 1997.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΑΡ. ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΑ (%)
ΜΑΡΜΑΡΑΣ	9.904.035	23.6
ΑΙΓΑΙΟ	10.464.588	25.0
ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ	8.674.022	20.7
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΝΑΤΟΛΙΑ	5.052.219	12.0
ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ	5.275.587	12.6
ΑΝ. ΑΝΑΤΟΛΙΑ	1.667.154	4.0
Ν.Α. ΑΝΑΤΟΛΙΑ	888.416	2.1
ΣΥΝΟΛΟ	41.926.021	100.0

(Πηγή: Κοτσανίδης, 2009)

Πρέπει ακόμα, να αναφερθεί πως η τουριστική κίνηση στην Τουρκία έχει αγγίξει σχεδόν το 70% και ειδικά στις τρεις περιοχές (Μαρμαρά, Μεσογείου και ακτές Αιγαίου). Επίσης, ένα ποσοστό της τάξης των 30 % των Τούρκων επιλέγει τη Μαύρη Θάλασσα, την Κεντρική Ανατολία και τα βόρεια της Ασιατικής ενδοχώρας.

Όπως είναι φυσικό, η συγκέντρωση της τουριστικής υποδομής και φυσικά της τουριστικής κίνησης σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές της χώρας δε θα μπορούσε παρά να οδηγήσει ταυτόχρονα και στην ανάλογη κατανομή και του απασχολούμενου στον τουρισμό εργατικού δυναμικού στις ίδιες περιφέρειες. Με βάση τον πίνακα 6 για όλες τις περιφέρειες της Τουρκίας, το μεγαλύτερο μέρος των απασχολούμενων με τον τουρισμό εργάζεται στον κλάδο των καταλυμάτων και των ταξιδιωτικών υπηρεσιών (γραφεία ταξιδιών, τουριστικές πληροφορίες), με τις επισιτιστικές επιχειρήσεις να καταλαμβάνουν την τρίτη θέση ως πηγή απασχόλησης. Αξίζει να σημειωθεί πως στις περιοχές εκείνες που ο τουρισμός δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος (Μαύρη Θάλασσα, Ανατολική και Νοτιοανατολική Ανατολία) το εργατικό δυναμικό των επισιτιστικών επιχειρήσεων ξεπερνά το αντίστοιχο των ταξιδιωτικών υπηρεσιών.

Δηλαδή, για μια ακόμη φορά τα ποσοστά του Αιγαίου, του Μαρμαρά και της Μεσογειακής Τουρκίας (για το 1993), διαπιστώνεται πως το 86.3 % των εργαζομένων στον τουριστικό τομέα συγκεντρώνεται στις τρεις αυτές περιφέρειες [5].

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. Περιφερειακή κατανομή του εργατικού δυναμικού στον τουρισμό,

1993.

	ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ	ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	%
ΑΙΓΑΙΟ	17.010	930	2.500	20.440	27.3 %
ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ	1.557	366	151	2.074	2.7 %
ΚΕΝΤΡ. ΑΝΑΤΟΛΙΑ	4.805	821	1.394	7.020	9.3 %
ΑΝΑΤΟΛΙΑ	510	56	32	598	0.8 %
ΜΑΡΜΑΡΑΣ	13.575	2.943	4.862	21.380	28.5 %
ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ	20.341	329	2.213	22.883	30.5 %
Ν.Α ΑΝΑΤΟΛΙΑ	525	108	41	674	0.9 %
ΣΥΝΟΛΟ	58.323	5.553	11.193	75.069	100 %

(Πηγή: Κοτσανίδης, 2009)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΑΤΤΑΛΕΙΑ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ

4.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ

Η Αττάλεια (τουρκικά: Antalya και παλιότερα Adalia) βρίσκεται στη νότια ακτή της Τουρκίας και είναι μεγάλη παραθαλάσσια πόλη της Μεσογείου. Κατέχει την όγδοη θέση όσον αφορά τις μεγαλύτερες πόλεις της Τουρκίας σε πληθυσμό. Ιδρύθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους και περιβάλλεται από πολλούς αξιόλογους αρχαιολογικούς χώρους.

Η Αττάλεια συνδυάζει παραλίες, περιοχές με αρχαιολογικά στοιχεία και πολιτιστικά δρώμενα και έχει χαρακτηριστεί ως «η πρωτεύουσα του τουρκικού τουρισμού». Η παλιά πόλη, το Καλέ Ιτσί, βρίσκεται εντός των αρχαίων τειχών και μοιάζει με την πόλη της Ναυπάκτου. Τα παλιά ελληνικά σπίτια της έχουν κριθεί ως ιδιαίτερου κάλλους και θεωρούνται πολιτιστική κληρονομιά η οποία προστατεύεται. Από τα σωζόμενα ρωμαϊκά τείχη αξιοσημείωτη είναι η πύλη του αυτοκράτορα Αδριανού, ο οποίος επισκέφτηκε την Αττάλεια το 130 μ.Χ. Άλλα σημαντικά αξιοθέατα είναι το σελτζουκικό τζαμί Γιβλί Μιναρέ (με τον ανάγλυφο μιναρέ του, ύψους 38 μέτρων) και το αρχαιολογικό μουσείο, από τα μεγαλύτερα της Τουρκίας, όπου φιλοξενούνται ευρήματα των πολιτισμών που άνθισαν στην περιοχή. Οι παραλίες Κόνιαλι και Λάρα είναι πασίγνωστες για τα κρυστάλλινα νερά τους. Σε απόσταση ημερήσιας εκδρομής βρίσκονται οι καταρράκτες Κουρσουνλού και Ντουντέν, οι αρχαίες πόλεις Τερμησσός (σε ορεινή περιοχή με καταπληκτική θέα), Ασπενδος (με εντυπωσιακό θέατρο), Σίδη, Πέργη, Σέλγη και Κορακήσιον (η σημερινή Αλάνυα), ενώ οι αρχαίες πόλεις Φασηλίδα, Όλυμπος, και η γραφική νήσος Δολίχη (τουρκικά: Κέκοβα) είναι προσβάσιμες με πλοίο. Από το 1964 και κάθε Οκτώβριο πραγματοποιείται στην Αττάλεια το φεστιβάλ του Χρυσού Πορτοκαλιού που είναι το σημαντικότερο φεστιβάλ κινηματογράφου στην Τουρκία [6][18].

Εικόνα 7. Αττάλεια.

Εικόνα 8. Η πόλη του Ανδριανού στην Αττάλεια.

4.2 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ

Η Αττάλεια περιλαμβάνει περιοχές της Μικράς Ασίας που στην αρχαιότητα ήταν γνωστές ως Λυκία (στα δυτικά), Παμφυλία (στα ανατολικά) και Πισιδία (στα βόρεια της πόλης). Η ίδια η Αττάλεια ιδρύθηκε από τον Άτταλο Β', βασιλιά της Περγάμου τον 2^ο αιώνα π.Χ. ο οποίος έχτισε επίσης την περίφημη Στοά του Αττάλου στην Αθήνα.

Κατά τη βυζαντινή περίοδο η Αττάλεια ήταν η σημαντικότερη πόλη του ναυτικού θέματος Κιβυρραιωτών ή Καραβησιάνων και πιθανότατα πατρίδα του ιστορικού Μιχαήλ Ατταλειάτη. Η πόλη κατακτήθηκε από τους Σελτζούκους το 1207 και τον 14ο αιώνα έγινε η έδρα των μπέηδων του Τεκέ. Το 1361 την κατέλαβε ο βασιλιάς Πέτρος Α' της Κύπρου της δυναστείας των Λουζινιάν, αλλά το 1373 ο γιος του, Πέτρος Β' της Κύπρου, αναγκάστηκε να την εγκαταλείψει. Το 1423 οι Οθωμανοί κατέκτησαν το μπεϊλίκι του Τεκέ, διατηρώντας όμως την ονομασία για την επαρχία (σαντζάκι) της Αττάλειας. Με τη συνθήκη των Σεβρών η Αττάλεια βρέθηκε υπό την προσωρινή κατοχή της Ιταλίας. Με τη συνθήκη της Λωζάνης η πόλη περιήλθε ξανά σε τουρκική κυριαρχία και ο χριστιανικός πληθυσμός της την εγκατέλειψε. Η τουριστική ανάπτυξη της σύγχρονης Αττάλειας άρχισε από τη δεκαετία του 1970 και οδήγησε σε δεκαπλασιασμό του πληθυσμού της (από 100.000 τη δεκαετία του '70 σε ένα εκατομμύριο σύμφωνα με την απογραφή του 2012). Στη σημερινή ακτογραμμή δεσπόζουν μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες ενώ στην ευρύτερη περιοχή έχει εγκατασταθεί σημαντικός αριθμός ξένων πολιτών (κυρίως Γερμανών, Σκανδιναβών και Ρώσων) [18].

Εικόνα 9. Εικόνες από Αττάλεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΗΜΕΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ

Η Αττάλεια είναι μία από τις τουριστικές πρωτεύουσες της Τουρκίας, είναι μια σύγχρονη πόλη με λεωφόρους, διακοσμημένοι με φοίνικες, με ένα διεθνές βραβευμένο λιμάνι, καλαίσθητα παραδοσιακά αρχιτεκτονικά κτίσματα και σύγχρονα εμπορικά κέντρα.

Τα ελληνικά σπίτια έχουν κριθεί ως ιδιαίτερου κάλλους. Τα παλιά σπίτια διαχωρίζονται από στενά πλακόστρωτα δρομάκια, όπου πλέον έχουν ανακαινιστεί και φιλοξενούν ξενοδοχεία και τουριστικά καταστήματα [7].

Εικόνα 10. Αττάλεια.

5. 1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ

5.1.1 Περιοχή Καλεσί

Η Αττάλεια βρέθηκε από τον Άτταλο ΙΙ, τον βασιλιά της Περγάμου, το 150 π.Χ. Το πιο διάσημο αρχαίο αξιοθέατο της πόλης είναι η Πύλη του Ανδριανού που χτίστηκε από τον Ρωμαίο Αυτοκράτορα τον 2^ο αιώνα. Η είσοδος στο Καλεσί, τη παλιά πόλη της Αττάλεια αποτελείται από μία τριπλή καμάρα. Η αρχιτεκτονική στο Καλεσί είναι από την Οθωμανική περίοδο αλλά τα τείχη που περιβάλλουν τη παλιά πόλη είναι από τα ρωμαϊκά χρόνια.

Στο κέντρο της παλιάς πόλης βρίσκονται τα ερείπια του τζαμιού Korkut. Το συγκεκριμένο κτίριο κτίστηκε αρχικά τον 2^ο αιώνα ως ρωμαϊκός ναός και αργότερα μετατράπηκε σε βυζαντινή εκκλησία, ένα τζαμί Σελτζούκων, εκκλησία κατά των σταυροφοριών και τέλος ένας οθωμανικό τζαμί. Κατά μήκος του τείχους της πόλης βρίσκεται ο Πύργος Hidirlik και η αρχαία οχύρωση που βλέπει στο λιμάνι του Καλεσί [8][18].

5.1.2 Αρχαιολογικό Μουσείο της Αττάλεια

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Αττάλεια περιλαμβάνει αντικείμενα τέχνης και πολιτισμού που χρονολογούνται πέντε χιλιάδες ετών. Επίσης, πολλά αγάλματα που βρέθηκαν σε ανασκαφές στην περιοχή στεγάζονται σε αυτό το μουσείο [18].

5.1.3 Περιοχή Τερμησός

Η Τερμησός είναι μια περιοχή για τους αθλητικούς εξερευνητές. Περίπου 34 χιλιόμετρα βορειοδυτικά από την Αττάλεια απέχει η αρχαία πόλη της Τερμησού και τα ερείπια της αρχαίας αυτής πόλης βρίσκονται σε μια βουνοκορφή [18].

Εικόνα 11. Τερμησός.

5.1.4 Άσπενδος και Πέργη

Άσπενδος

Η Άσπενδος είναι η αρχαία ελληνική πόλη στην περιοχή της Παμφυλίας περίπου 40 χλμ. ανατολικά από τη σημερινή παραθαλάσσια Αττάλεια.

Η Άσπενδος ήταν μεσόγεια αλλά παρόχθια πόλη επί του ποταμού Ευρυμέδοντα που ήταν πλωτός και σε απόσταση περίπου 10 χλμ. από τις εβολές του στη Μεσόγειο. Αποτελούσε αποικία Ελλήνων από το Άργος που φέρεται να την ίδρυσαν περίπου το 1000 π.Χ.. Κατά τον 5ο αιώνα π.Χ. η Άσπενδος αποτελούσε το σημαντικότερο κέντρο εμπορίου στη περιοχή με μεγάλες εξαγωγές γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.

Το 333 π.Χ. ο Μέγας Αλέξανδρος κατέλαβε τη πόλη και από το 190 π.Χ ανήκει στους Ρωμαίους μετά από μεγάλη καταστροφή. Από το τέλος της Ρωμαϊκής περιόδου και στη συνέχεια κατά η Βυζαντινή περίοδο η Άσπενδος έλαβε μια λατινογενή προσωνυμία καλούμενη "Πριμόπολις" λόγω της εμπορικότητάς της, η οποία όμως άρχισε σιγά σιγά να φθίνει.

Εικόνα 12. Σχεδιάγραμμα της Αρχαίας Ασπένδου.

Από τα λείψανα της αρχαίας πόλης που βρίσκονται παρακείμενα του σημερινού λόφου Μπαλκίς πάρα τον ποταμό Μπάλκε Σου ή Κιοπρού Σου, (όπως λέγεται σήμερα ο αρχαίος Ευρυμέδοντας ποταμός), ξεχωρίζουν το αρχαίο ελληνορωμαϊκό θέατρο και το ρωμαϊκό υδραγωγείο.

Το αρχαίο θέατρο της Ασπένδου

Το αρχαίο θέατρο της Ασπένδου θεωρείται ένα από τα καλλίτερα διατηρημένα αρχαία ελληνικά θέατρα στο κόσμο. Έχει διάμετρο 96 μ. και χωρητικότητα καθισμάτων 7.000 θεατών. Κτίστηκε από τον Έλληνα αρχιτέκτονα Ζήνωνα τον Κιτιέα το 155 (μ.Χ.) στην ελληνιστική περίοδο. Το κοίλο ήταν κατασκευασμένο αμφιθεατρικά και έφερε τρία διαζώματα, (το κάτω, το μεσαίο και το άνω με θολωτές καμάρες) ενδιάμεσα των οποίων φέρονταν ανά είκοσι σειρές μαρμάρινων καθισμάτων.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον από αρχιτεκτονική άποψη παρουσιάζει η μεγάλη πρόσοψη της σκηνής που το ύψος της έφθανε περίπου τα 14 μ. Ολόκληρο το χώρο της σκηνής φέρεται να σκέπαζε λοξή ξύλινη στέγη που εξασφάλιζε επίσης και ηχομόνωση. Η στέγη αυτή ήταν κρεμαστή σε ιστούς που ήταν περασμένοι σε 58 πακτωμένους προβόλους στο άνω μέρος της σκηνής και που με σχοινιά σύρονταν περιμετρικά από τις θολωτές καμάρες του άνω διαζώματος. Το θέατρο αυτό ήταν δωρεά δύο πλουσίων Ασπενδίων εμπόρων της εποχής.

Κατά την Βυζαντινή περίοδο το θέατρο είχε μεταβληθεί αρχικά σε караβάν-σεράι (σταθμό караβανιών), αργότερα όμως μετά την κατάληψη της περιοχής από τους Σελτζούκους αποτελούσε Σελτζουκικό ανάκτορο. Μέχρι πρόσφατα στο θέατρο αυτό παρουσιάζονταν διάφορα θερινά καλλιτεχνικά φεστιβάλ, λόγω όμως φθορών που σημειώθηκαν έχουν ανασταλεί παρόμοιες εκδηλώσεις, που συνεχίζονται όμως σε παρακείμενο κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο [9], [18].

Εικόνα 10. Το αρχαίο θέατρο της Ασπένδου.

Πέργη

Η Πέργη ήταν αρχαία ελληνική πόλη στη Μικρά Ασία πρωτεύουσα της Παμφυλίας. Βρισκόταν στις όχθες του Κέστρου ποταμού που ήταν πλωτός και καθιστούσε έτσι την πόλη παράλια. Κοντά στην Πέργη βρισκόταν ο περίφημος ναός της θεάς Αρτέμιδας της Περγαίας που αποτελούσε σπουδαίο ιερό και προς τιμή της οποίας γίνονταν ετήσιες εορτές.

Το 546 π.Χ. καταλήφθηκε από τους Πέρσες Αχαιμενίδες όπου και παρέμειναν υπό τον έλεγχό τους μέχρι το 333 π.Χ. όπου η Πέργη παραδόθηκε στον Μέγα Αλέξανδρο. Στη συνέχεια περιήλθε στο κράτος των Σελευκιδών, στο Βασίλειο της Περγάμου, και από αυτούς στους Ρωμαίους για να καταλήξει στους Βυζαντινούς. Κατά την ελληνιστική περίοδο η Πέργη αποτελούσε μία από τις ωραιότερες πόλεις της ανατολής στολισμένη με πολλά αξιόλογα ελληνιστικά και ρωμαϊκά κτίρια, θέρμες κ.λπ.. Κατά τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους την πόλη επισκέφθηκαν ο ισαπόστολος Παύλος, ο Ευαγγελιστής Μάρκος και ο Βαρνάβας οι οποίοι και κήρυξαν τον Χριστιανισμό.

Ερείπια της πόλης βρίσκονται σήμερα κοντά στην Αττάλεια, στα οποία ξεχωρίζουν τα τείχη της ακρόπολης της Πέργης μια πύλη θριάμβου, το μεγαλοπρεπές θέατρο, το στάδιο και πολλοί ναοί. Επίσης έχουν βρεθεί πολλά νομίσματα με αναπαράσταση το ιερό της Αρτέμιδας καθώς και πολλές αρχαίες επιγραφές. Από τη Πέργη καταγόταν ο αρχαίος Έλληνας, σπουδαίος μαθηματικός και αστρονόμος, Απολλώνιος ο Περγαίος [10].[18]

Εικόνα 11. Πέργη – Αρχαία αγορά.

5.1.5 Φασηλίδα

Η Φασηλίδα (αρχ. Φασηλίδς), υπήρξε για πολλούς αιώνες ελληνική πόλη και σημαντικό λιμάνι στη νότιο Μικρά Ασία, απέναντι από την Κύπρο και δυτικά, κοντά στη σημερινή Αττάλεια, και είναι γνωστή κυρίως για την πολιορκία της από τους Έλληνες το 469 ή 466 π.Χ. κατά την εκστρατεία τους εναντίον των περσικών δυνάμεων που είχαν τότε συγκεντρωθεί στις εκβολές του Ευρυμέδοντα ποταμού. Τα χρόνια εκείνα η Φασηλίδα τελούσε υπό περσική κυριαρχία και οι Έλληνες προσπάθησαν και πέτυχαν να την αποσπάσουν από αυτήν. Οι περισσότεροι την ενέτασσαν τότε στην περιοχή της Λυκίας αν και μερικοί την ενέτασσαν στις Παμφυλίας, επειδή ήταν τρόπον τινά μεθοριακή πόλη. Παρά τη δωρική της καταγωγή, πάντως, υπήρξε στη συνέχεια για καιρό το ανατολικότερο σημείο ουσιαστικής αθηναϊκής επιρροής στα νότια παράλια της Μικράς Ασίας επί της Μεσογείου. Η στρατηγική της θέση και ο εξαιρετος ελλιμενισμός που προσέφερε την έκαναν να υποστεί πολλές επιδρομές και καταλήψεις, αλλά επιβίωσε ως ισχυρό εμπορικό λιμάνι μέχρι τον 11ο μ.Χ.. Ύστερα μαράζωσε είτε λόγω των πειρατών είτε λόγω γειτονικού έλους. Ρωμαϊκά ερείπια διασώζονται μέχρι σήμερα στην αρχαία θέση, η οποία βρίσκεται κοντά στο χωριό Τεκίροβα, στον κόλπο της Αττάλειας [11].

Εικόνα 12. Κύριος δρόμος στη Αρχαία Φασηλίδα.

Η πολιορκία της από τον Κίμωνα

Η Φασηλίδα είχε ιδρυθεί από Ροδίους, δηλαδή Δωριείς στην καταγωγή, γύρω στο 700 π.Χ. Ήταν σε στρατηγική θέση επάνω σε ισθμό μεταξύ δύο πολύ καλών λιμένων και γι' αυτό εξελίχθηκε γρήγορα σε ένα από τα ασφαλέστερα και πιο πολυσύχναστα λιμάνια της Λυκίας. Ως διαμετακομιστικό κέντρο και απλός σταθμός ελλιμενισμού εξυπηρετούσε εμπορικά τη Φοινίκη, την Κύπρο, την Αίγυπτο, την γειτονική της Παμφυλία καθώς και το εσωτερικό της Μικράς Ασίας καθώς και τα παράλια της σημερινής Μέσης Ανατολής αλλά και την ηπειρωτική Ελλάδα. Η Φασηλίδα είχε καταληφθεί από τους Πέρσες όταν αυτοί επεκτάθηκαν σε όλη τη Μικρά Ασία –άγνωστο πότε ακριβώς.

Οι Αθηναίοι ως ηγέτες της Συμμαχίας της Δήλου είχαν αποφασίσει μετά τη λήξη των Περσικών Πολέμων να κρατήσουν στο εξής τους Πέρσες μακριά από την Ιωνία. Όταν έμαθαν ότι περσικές δυνάμεις πεζικού και ναυτικού συγκεντρώνονταν στον Ευρυμέδοντα ποταμό, στην Παμφυλία, κατάλαβαν ότι οι Πέρσες είχαν σκοπό να κινηθούν παραλιακά για την ανακατάληψη της Ιωνίας –οι Πέρσες δεν ήθελαν να χωρίζουν το πεζικό από το ναυτικό τους, τουλάχιστον όταν είχαν ως εχθρούς τους Έλληνες. Ο Κίμωνας έφυγε τότε με το στόλο του (200 τριήρεις και περίπου 5.000 άνδρες) από την Κνίδα, αρχαία πόλη απέναντι από τη Νίσυρο, και κατευθύνθηκε στην Φασηλίδα, επειδή αυτή εξακολουθούσε να βρίσκεται σε περσικά χέρια και ο Κίμωνας ήξερε πόσο σημαντικό σημείο ανεφοδιασμού θα μπορούσε να αποδειχτεί στην πορεία των Περσών προς την Ιωνία.

Γνωρίζοντας πιθανώς ότι στις τριήρεις των Περσών μπορεί να προστίθεντο και άλλες 80 φοινικικές από την Κύπρο, βιαζόταν να επιτεθεί προτού έρθουν οι ενισχύσεις των αντιπάλων του. Οι Πέρσες είχαν ήδη 200 τριήρεις στις εκβολές του Ευρυμέδοντα και μέχρι στιγμής οι δυνάμεις τους ήταν ίσες. Έκρινε όμως σκόπιμο να καταλάβει πρώτα το διπλό λιμένα των Φασηλιτών. Η Φασηλίδα, ήταν μεν ελληνική πόλη, αλλά η ηγεσία της (πιθανόν και η κοινή γνώμη της) δεν διετίθετο να προσχωρήσει στον ελληνικό συνασπισμό. Στην πόλη κατά πάσα πιθανότητα υπήρχε εξάλλου τοποθετημένη και περσική φρουρά. Οι Φασηλίτες ξεκαθάρισαν λοιπόν στον Κίμωνα ότι δεν δέχονταν να ελλιμενισθεί εκεί ο στόλος του και ότι επιπλέον δεν θα επέτρεπαν ούτε την τροφοδοσία του στρατού του. Εκείνος προχώρησε σε πολιορκία παρότι στο ελληνικό στρατόπεδο

κυριαρχούσε μεγάλη νευρικήτητα, αφού ήταν γνωστό ότι οι Πέρσες απείχαν οδικά 80 χιλιόμετρα και ελλιμενίζονταν ακριβώς απέναντι στον κόλπο της σημερινής Αττάλειας. Για να συντηρηθεί μάλιστα το ελληνικό στράτευμα και τα πληρώματα, οι άνδρες έπρεπε να λεηλατούν τις γύρω περιοχές και η παράταση της πολιορκίας στοίχιζε σε τρόφιμα, δυνάμεις και ηθικό.

Οι Χίοι, που ανήκαν στη Συμμαχία της Δήλου, είχαν από παλιά καλές εμπορικές σχέσεις με τη Φασηλίδα. Φέρονται να μεσολάβησαν μεταξύ του Κόνωνα και των κατοίκων της Φασηλίδας για να επιτευχθεί συμφωνία και να πάρει τέλος η μέχρι τότε ατελέσφορη πολιορκία. Σύμφωνα με τον Πλούταρχο πέταξαν μηνύματα καρφωμένα ή τυλιγμένα στα βέλη τους στο εσωτερικό της πόλης και έτσι μπόρεσαν να συνεννοηθούν με τους κατοίκους της και να καταλήξουν σε συμφωνία. Ίσως η συμφωνία ήταν οι Φασηλίτες να δεχτούν να διώξουν την περσική φρουρά ή να ανατρέψουν την τυχόν φιλοπερσική κυβέρνησή τους, ή τίποτε από αυτά. Πάντως με κάποιο τρόπο ανατράπηκε το σκηνικό και τα μηνύματα στα βέλη κατέληξαν στο να ενταχθεί η Φασηλίδα στη Συμμαχία της Δήλου, παρέχοντας στρατό και αποδεχόμενη να καταβάλλει 10 τάλαντα κάθε χρόνο –το συμμαχικό φόρο.

Ο Κίμωνας έχοντας πλέον τα νώτα του καλυμμένα, διάσχισε τον κόλπο και επιτέθηκε στο στόλο των Περσών. Οι τελευταίοι, στη μάχη στον Ευρυμέδοντα ποταμό για άγνωστους λόγους (αλλά μάλλον επειδή δεν είχαν έρθει ακόμα οι φοινικικές ενισχύσεις) προτίμησαν να δώσουν μάχη με το πεζικό τους και να αποσύρουν το στόλο τους στον ποταμό (ήταν φαρδύς και πλωτός μέχρι αρκετά ψηλά στην ενδοχώρα). Η ήττα τους ήταν συντριπτική και απάλλαξε τους Έλληνες και άλλους λαούς της περιοχής από περσικές ενοχλήσεις για περίπου 20 χρόνια –μέχρι το 451 π.Χ [11].

Τι απέγινε

Η Φασηλίδα παρέμεινε ελεύθερη για αρκετά χρόνια, αλλά δεν γνωρίζουμε πόσα ακριβώς. Αναφέρεται ξανά στους όρους της ειρήνης μεταξύ Ελλήνων και Περσών το 449 π.Χ. όπου σύμφωνα με το Διόδωρο το Σικελό προβλεπόταν ότι «στη Φασηλίδα δε θα επιτρεπόταν πλέον ο ελλιμενισμός πολεμικού στόλου».

Αυτό δείχνει ότι η περιοχή καθιερώθηκε μεταξύ Ελλήνων και Περσών να είναι ουδέτερο λιμάνι. Κατοπινά είναι γνωστό ότι οι περισσότερες πόλεις της Λυκίας αποστάτησαν από τη Συμμαχία της Δήλου εκτός από την Φασηλίδα και την Τελμεσσό (σημερινό Dalian στα τουρκικά) και ότι οι Αθηναίοι προσπάθησαν να τις επαναφέρουν. Οι κάτοικοι της Λυκίας τους νίκησαν και έμειναν στην αυτονομία τους, ώσπου επανακατακτήθηκαν από τους Πέρσες, άγνωστο πότε ακριβώς. Επίσης άγνωστο είναι αν η Φασηλίδα παρέμεινε ανεξάρτητη ή υποτάχθηκε μαζί με τις άλλες πόλεις της Λυκίας, όμως λογικά αφού οι Πέρσες προέλασαν σε όλη την περιφέρεια αποκλείεται να άφηναν ουδέτερο ένα λιμάνι στρατηγικής σημασίας σαν το δικό της. Το 412 π.Χ. πάντως η Λυκία αναφέρεται πλέον ως σύμμαχος των Περσών.

Όταν περίπου 80 χρόνια αργότερα ο Μέγας Αλέξανδρος προχώρησε στην εκστρατεία του εναντίον των Περσών, πέρασε και από την Φασηλίδα που συμπεριελήφθη στις κατακτήσεις του. Μετά το θάνατό του η πόλη περιήλθε στον έλεγχο διάφορων ελληνιστικών βασιλείων, άλλοτε της Αιγύπτου και άλλοτε της Ρόδου. Γύρω στο 170 π.Χ. ο Άτταλος Β΄ της Περγάμου έκτισε την Αττάλεια, σε απόσταση περίπου 40 χιλιομέτρων από την Φασηλίδα και φρόντισε ιδιαίτερα για το λιμάνι της πόλης του, γεγονός που μπορεί να οδήγησε σταδιακά το λιμάνι της Φασηλίδας σε δεύτερη μοίρα. Γύρω στο 160 π.Χ., η Φασηλίδα πέρασε στον έλεγχο των Ρωμαίων που σχημάτισαν στην περιοχή τη διοίκηση Λυκίας

Φαίνεται πως κάποια στιγμή στη συνέχεια πέρασε, όπως πολλοί λιμένες της περιοχής αλλά και νησιά του Αιγαίου, στα χέρια πειρατών. Οι Ρωμαίοι χρειάστηκε να δίνουν μάχες για να την αποσπούν από αυτούς, καθώς οι Φασηλίτες είχαν ιδιαίτερες εμπορικές συμφωνίες και συνθήκη ειρήνης τρόπον τινά με τους ισχυρούς πειρατές της Κιλικίας. Όταν οι Ρωμαίοι κατάφεραν γύρω στο 50 π.Χ. να καταλάβουν τον Ολυμπο, μια γειτονική πόλη, πολιορκήσαν και την Φασηλίδα. Τότε την υπερασπιζόταν κάποιος ονόματι Ζηνίκετος που είχε εκεί το «πειρατήριό του» όπως αναφέρει ο Στράβωνας και διαφέντευε επίσης την Παμφυλία και τον Όλυμπο. Όταν πια ο Ζηνίκετος διαπίστωσε ότι δεν είχε ελπίδα διαφυγής, έβαλε φωτιά στα πάντα, σκότωσε την οικογένειά του και αυτοκτόνησε πέφτοντας και ο ίδιος στις φλόγες.

Αν και η Φασηλίδα συνήλθε από την καταστροφή, οι φυσικές αλλαγές στο πέρασμα των αιώνων είχαν μεταβάλει ορισμένα σημεία σε βάλτους που όχι μόνο μύριζαν άσχημα αλλά και γίνονταν αιτία μετάδοσης ασθενειών, γεγονός που οδήγησε πιθανόν και στον σταδιακό μαρασμό της πόλης. Είναι γνωστό ότι είχε ενεργή δράση γιατί διέθετε επίσκοπο το 459 μ.Χ. Επίσης το 787 μ.Χ. αντιπροσωπεύτηκε στην Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδο κατά της εικονομαχίας. Αναφέρεται τέλος μέχρι το 1200 στα αρχεία των επισκοπών και αρχιεπισκοπών του πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Ανήκε δηλαδή στους Βυζαντινούς για πολλούς αιώνες.

Οι Βυζαντινοί την ανακαταλάμβαναν κατά καιρούς από πειρατές, αλλά ο έλεγχος ήταν πια δύσκολος. Η πόλη καταλήφθηκε από τους Άραβες και έγινε όπως πολλές πόλεις της περιοχής σημείο συγκρούσεων μεταξύ Σταυροφόρων και Αράβων αλλά και Βυζαντινών. Τον 11ο αιώνα ήταν πλέον μια εξαιρετικά φτωχή πόλη. Καταλήφθηκε από Τούρκους του 1076 και ανακαταλήφθηκε από Βυζαντινούς ώσπου πέρασε στα χέρια των Σελτζούκων Τούρκων. Μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο έμεινε για τρία χρόνια στα χέρια των Ιταλών και το 1921 ξαναδόθηκε στην Τουρκία [11].

Αξιοθέατα

Κάποτε μεταξύ των αξιοθέατων της ήταν ένας ναός της Αθηνάς, στον οποίο εκτίθετο και η λόγχη του Αχιλλέα. Υπήρξε επίσης γενέτειρα του ποιητή και ρήτορα Θεοδέκτη. Τέλος, ήταν γνωστή και για το απόσταγμα των τριαντάφυλλών της, από τα οποία οι ντόπιοι έβγαζαν ένα μοναδικό άρωμα. Τώρα υπάρχουν εκεί αρκετά ερείπια της ρωμαϊκής εποχής (από αγωγούς και θέατρο) καθώς και σαρκοφάγοι [11].

Εικόνα 13. Υδραγωγείο Ρωμαϊκής εποχής

5.1.6 Σίδη

Η Σίδη ήταν το σπουδαιότερο εμπορικό λιμάνι της Παμφυλίας, και μια από τις ισχυρότερες πόλεις της περιοχής κατά την Αρχαιότητα. Η ονομασία Σίδη σημαίνει «ρόδι» και είναι λέξη ανατολικής προέλευσης. Το ρόδι άλλωστε αποτελούσε το επίσημο σύμβολο της πόλης από την πρώιμη ιστορία της μέχρι και την Ύστερη Αρχαιότητα.

Η ίδρυση της αρχαίας Σίδης ανάγεται στη σφαίρα του μύθου. Πιο συγκεκριμένα, μετά τη λήξη του Τρωικού πολέμου, γύρω στο 1200 π.Χ., μια ομάδα Ελλήνων προωθήθηκε στην ενδοχώρα και εγκαταστάθηκε στην περιοχή την οποία κατόπιν ονόμασε «Παμφυλία»: *Χώρα όλων των φυλών*

Μια δεύτερη ομάδα μεταναστών από την Κύμη της Αιολίδας, εγκαταστάθηκαν στη Σίδη γύρω στο 700 π.Χ. Η περιοχή κατακτήθηκε τον 6ο αιώνα π.Χ. από τον βασιλιά των Λυδών Κροίσο (560-546) π.Χ. Ο ιστορικός Αρριανός αναφέρει ότι οι νέοι άποικοι γρήγορα λησμόνησαν τα ελληνικά τους και υιοθέτησαν το τοπικό ιδίωμα που χρησιμοποιούσαν οι παλιοί κάτοικοι, το οποίο μάλιστα χαρακτηρίζει ως «βαρβαρικό».

Η τοπική αυτή διάλεκτος ατόνησε πολύ αργότερα, μετά την άφιξη του Μεγάλου Αλεξάνδρου το 334 π.Χ., έως ότου αντικαταστάθηκε σταδιακά από τα ελληνικά, που έγιναν πια η επίσημη γλώσσα της πόλης. Μια νέα περίοδος ξεκίνησε για την πόλη μετά την άφιξη του Αλεξάνδρου στην περιοχή. Μετά τη μάχη του Γρανικού (334/333 π.Χ.), η Σίδη, η Πέργη και η Άσπενδος έσπευσαν να δηλώσουν υποταγή στον Μακεδόνα. Τον 1ο αιώνα π.Χ. η Σίδη έγινε καταφύγιο πειρατών και περιοχή έγινε ονομαστή από το διαβόητο σκλαβοπάζαρό της και το εμπόριο της κάθε λογής λείας που κουβαλούσαν οι πειρατές. Εδώ στην Αρχαία Αγορά το δουλεμπόριο ήταν η πιο επικερδής οικονομική δραστηριότητα. Το έτος 78 π.Χ., ο P. Servilius Vatia, ανθύπατος Κιλικίας, ανέλαβε τον έλεγχο της Παμφυλίας και επιφορτίστηκε με το δύσκολο έργο της εκκαθάρισής της από την πειρατεία. Τελικά, κατάφερε να απαλλάξει από τους πειρατές μόνο το δυτικό τμήμα της περιοχής, ενώ το έργο του το ολοκλήρωσε λίγο αργότερα ο Πομπήιος. Οι κάτοικοι της Σίδης, ως ένδειξη ευγνωμοσύνης, έστησαν στην πόλη τους ένα τιμητικό μνημείο για τον Ρωμαίο στρατηγό. Το α΄ μισό του 3ου αιώνα μ.Χ. αποτέλεσε περίοδο μέγιστης οικονομικής ακμής. Οι ειρηνικές συνθήκες που επικρατούσαν στην περιοχή συνετέλεσαν στην ανάδειξη της Σίδης σε μείζον εμπορικό κέντρο, καθώς και στη δημογραφική της ανάπτυξη. Στους επόμενους αιώνες οι επιδρομές των Αράβων οδήγησαν στην οριστική ερήμωση και εγκατάλειψη μέχρι των 19ο αιώνα που εποίκιστηκε από μουσουλμάνους πρόσφυγες από την Κρήτη. Στη Σίδη που πριν τριάντα χρόνια ζούσαν μόνο μερικές δεκάδες τουρκοκρητικοί ψαράδες σήμερα βλέπεις μια μεγάλη τουριστική πόλη που προσφέρει όλες τις ανέσεις στην παμφυλία των τουριστών που συρρέουν για να θαυμάσουν τις αρχαιότητες και να χαρούν την θάλασσα και τον ήλιο της παλιάς δουλεμπορικής χώρας [12] [13].

Εικόνα 14. Ο μεγαλοπρεπής ναός του Απόλλωνα που τμήμα της κιονοστοιχίας του αποκαταστάθηκε πρόσφατα. Μνημείο της Σίδης που βρίσκεται στην άκρη του λιμανιού.

Εικόνα 15. Μεγάλη Βασιλική που χτίστηκε τα παλαιοχριστιανικά χρόνια.

Εικόνα 16. Ρωμαϊκά κτίσματα που με την πάροδο του χρόνου έγιναν χριστιανικού ναοί.

Εικόνα 17. Η αρχαία πύλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Σύμφωνα με τη Διεύθυνση Πολιτισμού και Τουρισμού της Αττάλειας και τα τουριστικά πρακτορεία οι ξένοι τουρίστες που επισκέφθηκαν την Αττάλεια μόνο το 2013 έφτασαν τα 12.000.000. Οι χώρες που έστειλαν τους περισσότερους τουρίστες ήταν η Ρωσία, η Γερμανία και η Ολλάνδία.

Το ερώτημα είναι γιατί προτίμησαν την Τουρκία και όχι την Ελλάδα. Σύμφωνα με τους τουριστικούς πράκτορες η Ελλάδα έχει ομορφότερα μέρη για να επισκεφθούν οι τουρίστες και τα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου είναι μοναδικής προσφοράς. Παρόλα αυτά η Τουρκία έχει δικό της νόμισμα, υποτιμημένο σε σχέση με το ευρώ και το δολάριο οπότε προσφέρει ένα φτηνό τουριστικό προορισμό με καλές εγκαταστάσεις, ποιοτικό φαγητό και μεσογειακές παραλίες. Επιπλέον, εκεί οι τουρίστες δεν έρχονται αντιμέτωποι με απεργιακές κινητοποιήσεις με αποτέλεσμα να παραλύουν τα πάντα.

Πρέπει να αναφερθεί ακόμα πως υπάρχουν τουριστικά πακέτα για την Αττάλεια που προσφέρουν διακοπές για μια ολόκληρη οικογένεια με 1200 ευρώ σε πολυτελή ξενοδοχείο με απεριόριστο φαγητό και ποτό κάτι το οποίο είναι αδύνατο σε ελληνικό νησί.

Η αύξηση των συντελεστών ΦΠΑ διαμονής και εστίασης και οι επιπτώσεις από τις υψηλές μεταναστευτικές ροές μειώνει την ελληνική ανταγωνιστικότητα. Επιπλέον, μεγάλη ανησυχία για την ελληνική τουριστική οικονομία αποτελεί και το σχέδιο της Τουρκίας για τη δημιουργία αφορολόγητων τουριστικών ζωνών. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει περιοχές σε τουριστικά θέρετρα στα τούρκικα παράλια απέναντι από ελληνικά νησιά, στα οποία θα ισχύει ειδικό αφορολόγητο καθεστώς για τη προσέλκυση περισσότερων ξένων τουριστών και επενδυτών. Η Τουρκία έχει ως στόχο να αυξήσει την ανταγωνιστικότητα έναντι προορισμών όπως η Ελλάδα.

Το σχέδιο αυτό της Τουρκίας θα επιφέρει νέο πλήγμα στην ελληνική τουριστική οικονομία. Ήδη η Ελλάδα έχει να αντιμετωπίσει το πλήγμα που έχει δεχθεί ο τουρισμός από τις υψηλές μεταναστευτικές ροές. Σύμφωνα με στοιχεία μόνο στον ξενοδοχειακό κλάδο οι οικονομικές απώλειες από τις κυρώσεις, το πάγωμα και την μείωση των κρατήσεων ανέρχονται στα 10 εκατ. ευρώ. Τον Σεπτέμβριο του 2015 οι αεροπορικές αφίξεις τουριστών από το εξωτερικό κατέρρευσαν υπό το βάρος της αρνητικής δημοσιότητας από το ανεξέλεγκτο μεταναστευτικό ρεύμα. Τα σχετικά στοιχεία δείχνουν πτώση των αφίξεων που αγγίζει σε ποσοστό το 18% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2014.

Βέβαια, πρέπει να αναφερθεί και το πλήγμα που έχει δεχθεί ο τουρισμός της Τουρκίας από τις τρομοκρατικές επιθέσεις, οι οποίες πλήττουν κατάφωρα την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα.

Η Ελλάδα πρέπει να γίνει πιο ανταγωνιστική στον τουριστικό τομέα καθώς είναι η σημαντικότερη ελπίδα της χώρας για άμεση επανεκκίνηση της οικονομίας. Ο τουρισμός έχει συμμετοχή με 16% περίπου στο ΑΕΠ και απασχολεί το 19% του εργατικού δυναμικού της χώρας. Ο Τουρισμός βοηθά στην ανάπτυξη όλης της περιφέρειας και υποστηρίζεται από πολλούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Χρειάζεται κατά συνέπεια εθνικός σχεδιασμός για την τουριστική ανάπτυξη, που να περιλαμβάνει εξειδικευμένα μέτρα για τη δημιουργία σταθερού, ελκυστικού και διαφανούς φορολογικού και εργασιακού περιβάλλοντος ώστε να είναι δυνατή η προσέλκυση επενδύσεων αιχμής.

Ειδικότερα προτείνονται:

- Προστασία και ανάδειξη του φυσικού κάλους και των ιδιαιτεροτήτων κάθε ξεχωριστού τόπου μέσα από ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό πλάνο που να περιλαμβάνει επί μέρους σχέδια ανά περιφέρεια.
- Ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν βασισμένο στην ποιότητα.
- Ολοκληρωμένη στρατηγική προώθησης των Τουριστικών προϊόντων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Προώθηση σε νέες αγορές (π.χ. Κίνα, Ρωσία).

- Αξιοποίηση και βελτίωση της λειτουργικότητας των τουριστικών υποδομών που υπάρχουν και σύνταξη ενός ολοκληρωμένου σχεδίου αναβάθμισης και ανάπτυξης του συνόλου των υποδομών.
- Ενίσχυση επενδύσεων για αναβάθμιση και δημιουργία ποιοτικών καταλυμάτων, ξενοδοχείων πολυτελείας, ολοκληρωμένων ποιοτικών συγκροτημάτων και τουριστικής κατοικίας.
- Υιοθέτηση προτύπων ποιότητας και βέλτιστων πρακτικών.
- Πραγματική απελευθέρωση της κρουαζιέρας.
- Επιχειρησιακή και λειτουργική αναβάθμιση των αεροδρομίων και των λιμένων. Ολοκλήρωση του ειδικού χωροταξικού για το τουρισμό.
- Εισαγωγή ενός απλού, σταθερού και ελκυστικού φορολογικού συστήματος, που θα παραμείνει αμετάβλητο στις βασικές του ρυθμίσεις για τουλάχιστον 10 χρόνια, θα ενισχύσει τις επενδύσεις στο τουρισμό.
- Μείωση του ΦΠΑ στο 7% για το συνολικό εξαγόμενο τουριστικό πακέτο.
- Δημιουργία ελκυστικού τιμολογιακού καθεστώτος για τα λιμάνια και το αεροδρόμιο της Αθήνας, (από τα ακριβότερα της Ευρώπης, εξυπηρετεί 15 εκατ. Επιβάτες ετήσια, ενώ έχει δυναμικότητα για 35 εκατ..)
- Προτεραιότητα στις επενδύσεις τουριστικής υποδομής, στα υψηλής ποιότητας projects. Διαδικασία Fast-track για τις μεγάλες επενδύσεις. Μείωση της γραφειοκρατίας για το σύνολο των επενδύσεων.
- Τακτοποίηση λιμανιών. Από τα 899 Λιμάνια που διαθέτουμε περίπου τα 2/3 αντιμετωπίζουν προβλήματα με την αδειοδότηση τους και αποκλείονται από τους σχετικούς διαγωνισμούς για χρηματοδότηση έργων υποδομής.
- Προβλήτες για κρουαζιερόπλοια στα Λιμάνια. Ανάπτυξη cruise passenger terminals με προτεραιότητα στις: Κρήτη, Θεσσαλονίκη, Κατάκολο, Κέρκυρα, Ρόδο, Ιθάκη, Λέσβο, Βόλο, Καβάλα, Κω, Πάτμο κ.α.
- Ανάπτυξη δικτύου με μαρίνες για την ενίσχυση του τουρισμού με σκάφη αναψυχής, μόνιμο ελλιμενισμό και υποδομές επισκευαστικές.
- Μεγαλύτερη ευελιξία στις εργασιακές σχέσεις στο τουρισμό (εποχικοί υπάλληλοι κλπ), με σκοπό την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την αύξηση της απασχόλησης.

- Ταχύτερη χορήγηση Visa Schengen και πολλαπλές θεωρήσεις, ιδιαίτερα γι' αυτούς που αγοράζουν παραθεριστική κατοικία στην Ελλάδα, συνεργασία με τα τουριστικά γραφεία και περισσότερα visa centers.
- Αναβάθμιση της τουριστικής εκπαίδευσης. Δημιουργία τμημάτων σπουδών τουριστικών επαγγελμάτων και διοίκησης στα ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας. Ενθάρρυνση της λειτουργίας των ιδιωτικών σχολών τουριστικών επαγγελμάτων, έλεγχος και πιστοποίηση τους ώστε να παρέχουν υψηλού επιπέδου σπουδές.
- Εκτός από το επιτυχημένο μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης ‘ήλιος και θάλασσα’, να επιδιωχθεί ανάπτυξη και στο ποιοτικό εναλλακτικό τουρισμό, στο πολιτισμό, στην ελληνική γαστρονομία, στον αθλητισμό, με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της φύσης κάθε περιοχής, τους χειμερινούς προορισμούς, για τουριστική δραστηριότητα όλο το χρόνο. Επίσης ανάπτυξη εξειδικευμένων μορφών υψηλού τουρισμού (συνεδριακός, ιατρικός κλπ).
- Υλοποίηση προγράμματος αναβάθμισης των μουσειακών εγκαταστάσεων, μέριμνα για καθημερινή κανονική λειτουργία τους και για την ανάπτυξη της συναφούς τοπικής οικονομίας. Συνεργασία με πολιτιστικούς συλλόγους.
- Προστασία των ακατοίκητων νησίδων από την άναρχη ανάπτυξη. Οποιαδήποτε εκμετάλλευσή τους να ικανοποιεί ιδιαίτερα αισθητικά, περιβαλλοντικά και αρχιτεκτονικά κριτήρια, ώστε να προστατευθεί το φυσικό κάλλος.
- Δημιουργία ΑΕΙ με αντικείμενο τις εξειδικευμένες σπουδές για τον Τουρισμό και εξειδικευμένα διαπανεπιστημιακά προγράμματα (στρατηγική ανάπτυξης, οικονομικά, marketing, γλώσσες, θέματα που διαπερνούν και άλλες επιστήμες όπως αρχιτεκτονική για τις τουριστικές μονάδες, διακόσμηση, πολιτισμός κλπ). Να λειτουργήσει και ως τόπος προσέλκυσης ξένων για να διδαχθούν σε μια χώρα με τεράστια εμπειρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Αττάλεια ήταν χτισμένη σε σημείο πάνω στη θάλασσα το οποίο θεωρείται στρατηγικό, ανάμεσα σε Μεσόγειο και στην οροσειρά του Ταύρου. Λόγω της θέσης της, το λιμάνι της εξελίχθηκε σε ένα από τα πιο σημαντικά σε όλη την ανατολική Μεσόγειο. Τα ευρήματα στην περιοχή της Αττάλειας χρονολογούνται στην Παλαιολιθική και τη Μεσολιθική περίοδο και έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ανασύνθεση της πρώιμης ιστορίας του χώρου. Τα ιστορικά γεγονότα που έχουν διαδραματιστεί στην περιοχή είναι πάρα πολλά και καθόρισαν τις μεταβολές που έγιναν στην πόλη κατά τη διάρκεια των αιώνων.

Παρόλα αυτά ήταν πολύ δύσκολο να διατηρηθούν πολλά από τα αρχαιολογικά στοιχεία. Τα περισσότερα από τα αρχαία κτίρια, ειδικά της Ρωμαϊκής περιόδου καταστράφηκαν από μεταγενέστερες οικοδομές. Σήμερα, στη πόλη μπορεί να παρατηρήσει κανείς την αλλαγή από τον χριστιανισμό στον μουσουλμανικό πολιτισμό και όπως είναι φυσικό πολλές εκκλησίες μετατράπηκαν σε τζαμιά. Σημαντικό βήμα για τη διατήρηση του αρχαιολογικού υλικού που βρέθηκε στην ευρύτερη περιοχή ήταν η ίδρυση του μουσείου, όπου στεγάστηκαν και περισώθηκαν σημαντικά ευρήματα. Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Αττάλειας, παρουσιάζει τις πιο σημαντικές συλλογές ευρημάτων της περιοχής από την Παλαιολιθική περίοδο έως το 13ο αιώνα μ.Χ. Η Αττάλεια ήταν ένα μεγάλο λιμάνι το οποίο συνέδεε, τουλάχιστον από οικονομικής πλευράς, σημαντικό αριθμό πόλεων και κωμοπόλεων, που αναζητούσαν διέξοδο για τα προϊόντα τους. Μεταξύ των πόλεων αυτών συγκαταλέγονταν η Πέργη, η Άσπενδος και η Τερμησσός. Όταν ιδρύθηκε το μουσείο της Αττάλειας, αρχαιολογικά ευρήματα από την ευρύτερη αυτή περιοχή βρήκαν τη θέση τους στις προθήκες του – αυτά τουλάχιστον που δεν έπεσαν θύματα λαθραίας διακίνησης. Στο μουσείο της Αττάλειας μπορεί να δει κανείς μια αντιπροσωπευτική εικόνα της προϊστορίας και της ιστορίας της περιοχής.

Η Αττάλεια μπορεί να προσφέρει ένα φτηνό τουριστικό προορισμό συνδυάζοντας φαγητό, όμορφες παραλίες και διασκέδαση. Έχει χαρακτηριστεί ως η ταχύτερα αναπτυσσόμενη πόλη της Τουρκίας και αποτελεί έναν από τους πιο ενδιαφέροντες τουριστικούς προορισμούς στη χώρα. Οι τουρίστες μπορούν να ανακαλύψουν εκεί την παραδοσιακή τούρκικη κουλτούρα και να συναντήσουν μνημεία και αρκετές πολυτελής ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες αυξάνονται συνεχώς. Παρόλα αυτά καταφέρνουν να διατηρήσουν το κόστος των διακοπών χαμηλό και να εξυπηρετήσουν τον αυξανόμενο πληθυσμό και τους τουρίστες από όλο τον κόσμο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] Wikipedia, (2016), Τουρκία (Διαθέσιμο στη σελίδα: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%BA%CE%AF%CE%B1>)
- [2] Republic of Turkey, Ministry of Culture and Tourism, (2011), Current Situation in Turkish Tourism, (Διαθέσιμο στη σελίδα: <https://www.kultur.gov.tr/Eklenti/4819,2013campaignbriefing.pdf?0>).
- [3] Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, (1998), Έρευνα για την τουριστική ανάπτυξη στην Τουρκία, (Διαθέσιμο στη σελίδα: <http://sete.gr/fileuploads/entries/Online%20library/GR/Turkey1998.pdf>).
- [4] Λιακοπούλου, Α., (2013), Η Αγορά της Τουρκίας – Έρευνα από την Πρεσβεία της Ελλάδας στην Άγκυρα (Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων), (Διαθέσιμο στη σελίδα: <http://www.agora.mfa.gr/appdata/TURKEY.201419114736.pdf>).
- [5] Κοτσανίδης, Α., (2009), Συγκριτική μελέτη της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού και του τουρκικού τουρισμού 1953-2007, (Διαθέσιμο στη σελίδα: [http://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/2471/3/Nimertis_Kotsanidis\(de\).pdf](http://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/2471/3/Nimertis_Kotsanidis(de).pdf)).
- [6] Wikipedia, (2012), Αττάλεια, (Διαθέσιμο στη σελίδα: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%84%CF%84%CE%AC%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CE%B1>).
- [7] Akdeniz University, (2015), Life in Antalya, (Διαθέσιμο στη σελίδα: <http://icerik.akdeniz.edu.tr/life-in-antalya>).
- [8] Rabiner, E., (2015), Historical Sites in Antalya, (Διαθέσιμο στη σελίδα: <http://www.turkeytravelcentre.com/blog/historical-sites-in-antalya/>).

- [9] Wikipedia, (2015), Άσπενδος, (Διαθέσιμο στη σελίδα: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%86%CF%83%CF%80%CE%B5%CE%BD%CE%B4%CE%BF%CF%82>).
- [10] Wikipedia, (2015), Πέργη, (Διαθέσιμο στη σελίδα: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%AD%CF%81%CE%B3%CE%B7>).
- [11] Wikipedia, (2014), Φασηλίδα, (Διαθέσιμο στη σελίδα: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%B1%CF%83%CE%B7%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%B1>).
- [12] Wikipedia, (2015), Side, (Διαθέσιμο στη σελίδα: <https://en.wikipedia.org/wiki/Side>)
- [13] Λευκαδίτικα νέα, (2012), Οδοιπορικό στα ματωμένα χρώματα, (Διαθέσιμο στη σελίδα: <http://www.kolivas.de/archives/120972>).
- [14] Oktem, K., (2014) , Οργανωμένο Έθνος - Η Τουρκία μετα το 1989, Αθήνα , Εκδόσεις Ευρασία
- [15] Finkel, A., (2011) , Turkey - What Everyone Needs to Know, Oxford:Oxford University Press
- [16] Orhan, P., (2005) , Istanbul – Memories of a city , London: Faber and Faber
- [17] Kasaba, R., (2006) , The Cambridge History of Turkey - Turkey in the modern world, Cambridge: Cambridge University Press
- [18] Sonkaya, K., (2011) , Antalya- Turkey , Antalya, Republic of Turkey -Ministry of Culture and Tourism